

Jaoi manga: a férfi homoerotika női szemmel

Jelige: „A FÉRFI, AKI NŐ”

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
Történeti áttekintés.....	5
<i>Hacsimicu dansi spiral</i> (蜜的男子スパイラル).....	13
<i>Itosi no XL szaizu</i> (愛しのXLサイズ)	18
Egy omegaverse: <i>Kinai – Kemonohito omegaverse</i> (禁愛～獣人オメガバース～).....	23
Miért a nők?.....	30
Összegzés	35
Felhasznált irodalom	37

Bevezetés

A „manga” és az „anime” kifejezések már Magyarországon is több évtizede ismertek. A televízió előtt ülő fiatalságra már az 1990-es években számottevő hatást gyakorolt a *Dragon Ball* vagy a *Pokémon*. A pozitív fogadtatás és csodálat következtében hamar rajongói közösségek alakultak; a magyar MondoCont¹ például 2005 óta négyszer tartják meg egy évben.

Manapság a japán anime és manga az egyik lehető legnagyobb és legszélesebb közönséggel rendelkező szórakozási lehetőségként és kulturális produktumként van jelen, ezáltal hatalmas hatást gyakorol a fogyasztókra. Ez többnyire az internet és a web 2.0 elterjedésének köszönhetően alakulhatott így, ami nemcsak a nemzetközi ismertséget, de a tárgyalt műfajok rohamos fejlődését és változását is magával hozta.

A mangák tematikája kezdettől fogva széles körű, így az idő múlásával több műfaj alakult ki, az általam középpontba állított változata az 1970–80-as években jött létre. A dolgozat elsősorban azért a japán „jaoi” mangákat tárgyalja, mert olyan témaköréről van szó, amely jelentős hatást gyakorol a fiatal generációkra. Másrészt – ezzel összefüggésben – azért, mert a hazai kultúratudományi kutatásban kevés tudományos vizsgálat veszi górcső alá.

A jaoi, vagy más néven „Boys Love”² mangák olyan képregények, melyek két (vagy több) férfi szerelmi történetét mesélik el. Fontos, hogy ez a magyarázat nem csak a BL mangákra érvényes, ugyanis Koreában és Kínában is megjelentek olyan képregények, melyekre ugyanez igaz. A dolgozatomat azonban kizárólag a japán BL mangákra igyekszem szűkíteni, hiszen a három képregény-fajta között több különbség is van.

A műfaj elnevezése is problémákat vet fel. Eddig a jaoi és a BL kifejezések kerültek elő, azonban, ha igazán helyesen szeretnénk használni a különböző terminusokat, akkor ezt a kettőt nem is szabadna szinonimaként emlegetni. Mégis, manapság már bevett szokás a szubkultúrát tekintve, hogy ugyanarra használják ezt a két szót, sőt egyéb megjelölések is akadnak, amikkel ezeket a mangákat illetik. Minderről majd a dolgozat egy későbbi szakaszában részletesebb képet adok.

A dolgozat három pilléren nyugszik: (1) részletesebb ismertetőt igyekszem nyújtani a mangák, főként a BL manga történetéről – hogyan és miből alakult ki; milyen szakaszokon ment keresztül a folyamat; mi a helyzet a különböző elnevezésekkel; hogyan alakult ki az olvasóközönség. (2) három mangát hozok példának, azokat ismertetem, egy részletet elemzek mindegyikből; így konkrét példákon keresztül még pontosabb képet adva a BL mangák

¹ Magyarországon rendszeresen megrendezésre kerülő animékkal, mangákkal, játékokkal, japán (és a többi keleti) kultúrával kapcsolatos rajongói találkozó.

² [A következőkben csak BL – K. N.]

bizonyos sajátosságairól. Fontos lesz, hogy a háromból az egyik manga egy „speciálisnak” nevezhető eset, ami már magában egy új műfaj, az „omegaverse”. (3) igyekszem arra a kérdésre is választ találni, hogy kik és miért olvashatják ezeket a műveket; mi az eddig kialakult diskurzus erről; hogyan szokták elérni az olvasóközönséget.

Történeti áttekintés

A japán mangák elődei is szórakoztatás céljából jöttek létre: templomfalak karikatúráiként jelentek meg a 8. század környékén, majd terjedelmük bővülésével tekercseken folytatták, mígnem a modernizálódó korok meghatározó médiumában: heti- és havilapokban, antológiákban is megjelentek, hogy aztán külön kötetek formájában összesítve is kiadhassák őket.³ Több száz év leforgása alatt folyamatosan változtak: egyszeri képekből képsorozatokká váltak, megjelentek rajtuk szövegek, továbbá egyre terjedelmesebbek lettek. Az első „manga”-ként⁴ is megnevezett alkotás Hokusai Kacusikától származik: a címe *Hokusai manga*, amely tizenöt részes műként jelent meg 1814 és 1878 között.⁵ Kinézetében, megjelenésében és felépítésében azonban ez még távol állt attól, amit ma mangának nevezünk.

Miután az 1800-as évek közepén a japánok megnyitották kapuikat a nyugati országok számára, ez a manga jövőjét is meghatározta. Például egy brit képregényíró, Charles Wirgman létrehozta a *Japan punch* folyóiratot Japánban, ezt követően a nyugati és a távol-keleti kultúrában is jártas művész elkezdte ötvözni egymással e kettőt, a fogadtatás pedig többnyire pozitív volt.⁶ Ez nagy hatást gyakorolt az ekkor tevékenykedő japán képregényrajzolókra is. Ebben az időszakban inkább politikai célokra használták ezeket a képregényeket magazinokban, jelentősek voltak a karikatúrák.⁷ Az 1900-as évek elején kezdett el igazán hatni az amerikai képregény a mangákra, sok mangaka⁸ onnan merített ihletet, sőt idővel a gyerekek kerültek a célközönség élére, szintén amerikai példára.⁹

A mangák számának rohamos növekedése a II. világháború utánra tehető, amikor rengeteg magazin jött létre. (Például: Manga kurabu, Manga sónen, Tokió Pakku stb.)¹⁰ Eközben a mangák egyre változatosabbak lettek, a tematika szélesedett, amit főként az befolyásolt, hogy kik voltak az adott magazin/manga célközönsége: gyerekeknek mesefeldolgozások; fiatal fiúknak sportokkal kapcsolatos történetek (Sónen magadzsin, Sónen

³ ITO Kinko, *Manga in Japanese History = Japanese Visual Culture*, szerk. Mark W. MACWILLIAMS, USA, M.E. Sharpe, 2008, 28–29.

⁴ 漫画 (漫 man = rögtönzött, furcsa, hóbortos; 画 ga = kép)

⁵ Uo.

⁶ Uo., 29–30.

⁷ Uo., 31–32.

⁸ Mangarajzoló.

⁹ Uo.

¹⁰ ITO, i. m., 35.

Szande); idősebb egyetemistáknak történelmi ihletésű, politikával is átítatott történetek (Nindzsa bugeicsó).

Dolgozatom szempontjából a történelmi kitekintést illetően, a legmeghatározóbb műfaj az 1960-as években nyert teret magának: a „sódzso” manga (Sódzso furendo, Magaretto, Sódzso komikku stb.)¹¹ Ezeknek a magazinoknak célközönségét a fiatal lányok alkották, tehát olyan témákat dolgoztak fel, melyek a tinédzser lányokat érdekelhették: szépség, barátság, szerelem. Az első meghatározó sódzso manga, melytől a műfaj létrejöttét is számítják a *Ribon no kisi* (リボンの騎士) Oszamu Tezuka műve (1953–1955).¹² Ez a történet sem esik messze az általam részletesen vizsgált műfajtól, hiszen egy fiatal hercegnőről szól, aki férfinek öltözve utazza körbe Európát, tehát gender-bending elemet alkalmaz.¹³

1. ábra A Ribon no kisi c. manga első kötetének borítója, rajta a főszereplő lány, Sapphire.

Az 1970-es évekre a sódzso mangák „aranykora” érkezett el. Ebben az évtizedben egy nőkből álló alkotókör jött létre, akiket aztán „Hana no nidzsújonen-gumi”-ként nevezték el, amit Legendás 24-es év csoportnak is lehetne fordítani, mivel mind a Sóva-kor huszonegyedik évének környékén születtek, ami 1949-nek felel meg, európai szempontból: „A legendás 49-esek (csoportja)”. Tőlük származik az a műfaj is, ami akkoriban még csak a sódzso alágaként kezdett el növekedni: a sónen-ai¹⁴. Ezekben a művekben férfiak közötti szerelmi, valamint szexuális kapcsolatok bontakoznak ki.

Fontos megjegyezni, hogy már ekkoriban sem volt ismeretlen az olvasók és fogyasztók előtt a férfi-férfi szerelmi felállás. Korábban is jelentek meg ilyen jellegű művek: pl. *Kodzsi* (8. század előtt), *Gendzsi no monogatari* (11. század), de a japán irodalom egészén átívelve is akad még számos példa.¹⁵ Az elsők között a legbefolyásosabb író Mori Mari (1903–1987), akinek 1961-ben jelent meg az egyik leghíresebb férfiszerelemről szóló története, a *Koibitotacsi no mori*, de ezen kívül számos ilyen jellegű prózai művet alkotott pályafutása során. Őt tartják e műfaj létrehozójának Japánban. Művei hatása abban is megmutatkozik, hogy több elem fennmaradt belőlük: a főszereplő jóképű, nagy sikere van a nők között, mégis egy férfit választ

¹¹ Uo., 39.

¹² Kezdetben tehát ezt a műfajt is a férfi készítőik uralták.

¹³ James WELKER, *A Brief History of Shōnen'ai, Yaoi, and Boys Love = Boys Love Manga and Beyond*, szerk. Mark McLELLAND, NAGAIKE Kazumi, SZUGANUMA Kacusiko, James WELKER, USA, University Press of Mississippi, 2015, 43.

¹⁴ Sónen (少年) = fiú; ai (愛) = szerelem.

¹⁵ SZÁJLI Krisztina, *A japán pop kultúra hatásai a mai nyugati kultúra fiatal női fogyasztói társadalmára* = *Közel, s Távol III.*, szerk. TAKÓ Ferenc, Bp., Eötvös Collegium, 2014, 358.

szerelmesének; a cselekmény vége tragédiába (pl. halálba) torkollik a két férfi szerelmének lehetetlensége miatt stb.¹⁶

A japán kultúrában a „szerelem”-ről alkotott elképzelés nagyban különbözik az európaiétól.¹⁷ Ami a 19. században Európában szerelemnek számított férfiak és nők között, az a japánok számára ugyanebben az időben ismeretlen volt – az európai kultúrában ekkoriban, habár férfiak és nők közötti egyenlőség szintén nem volt, mégis egyértelműen kialakulhatott közöttük spirituális és fizikai szerelem egyaránt. A japán elképzelés szerint ez azonban nem volt ennyire egyszerű – nő és férfi közti egyenlőség kevésbé volt megszokott, mint nyugaton; valamint spirituális szempontokat tekintve nem is volt lehetséges az egyesülés. Ezzel szemben férfi és férfi között létrejöhetett egy olyan szerelem, mely a lelkiségből táplálkozott, például egy fiatal és egy idős samuráj között, melyet főleg a bajtársiasság szemszögéből lehetne megközelíteni.¹⁸

Ami továbbá erős hatást gyakorolt a sónen-ai műfajára, és régebbi időkből is származik, az ábrázolásban keresendő.¹⁹ Az ilyen mangák sajátossága és egyben nélkülözhetetlen eleme is, hogy a fiúk bisónének. A Taisó-korban (1912–1925) a magazinok nagy teret hódítottak.²⁰ Ezek képi világa erősen meghatározta a korszakot. Egy kiemelkedő egyén volt az illusztrátorok között Takabatake Kasó. Számos illusztrációja között olyan fiúk és lányok szerepelnek, akik gyönyörűek és fiatalok. A fiúábrázolásaira tekintve pedig sok esetben

2. ábra Takabatake Kasó illusztrációja 1930-ból, címe ismeretlen.

egyfajta lányos elegancia tükröződik vissza az alakjukról. Leghíresebb képei fiúkat ábrázolnak, legtöbb esetben olyan színtereken, mint bentlakásos iskolák vagy katonai barakkok, ahol nők nem is lehettek jelen. Emellett sok esetben a pózokat, melyekbe helyezi őket, átjárja egyfajta szexuális feszültség – ez látható az általam választott egyik illusztrációján is [2. ábra]. Kasónak több olyan műve is született, ahol a fiúkon kevés, hiányos az öltözet vagy csupán alsónemű van rajtuk. Ilyen jellegű képek többnyire olyan magazinokban szerepeltek, melyek fiúknak szóltak,

¹⁶ MIZOGUCSI Akiko, *Male-Male Romance by and for Women in Japan: A History and the Subgenres of „Yaoi” Fictions*, U.S.– Japan Women’s Journal, 25(2003).

¹⁷ MCLELLAND, WELKER, i. m., 6.

¹⁸ Uo., 7.

¹⁹ Japánban művészeti történelme van a „gyönyörű férfiak”-nak is, amire külön szavuk a „bisónen” (美少年), mely már az 1000-es évek elején is jelen volt.

²⁰ MCLELLAND, WELKER, i. m., 8.

mert ilyeneket használtak a katonaság vagy éppen a tengerészet propagálására. Emellett a fiatal lányok kezei közé is könnyen eljuthattak, például a Legendás 49-es csoport tagjaivá váló mangakákhoz, ezzel hatást gyakorolva művészeti stílusukra.

A sónen-ai mangák megjelenésének két leghíresebb alakja Takemija Keiko és Hagio Moto. Mindketten feltörekvő mangakák voltak az 1970-es években, eleinte sodzsókkal próbálkoztak, majd elkezdtek férfiszerelemeket is alapul venni a történeteikben. (A két alkotó jól ismerte egymást, évekig együtt laktak.)

Takemija első sónen-ai jellegű munkája a *Juki to hosi to tensi to* című manga volt, Haigóé pedig a *Dzsúicsigacu no gimunadzsumu* – kis késéssel egymás után jelentek meg. Mindkét mű iskoláskorú fiúkat szerepeltet, akik romantikus kapcsolatba kerülnek egymással, valamint európai környezetben játszódnak (pl. Németország, Franciaország), ahogy az több mangára is jellemző lesz.²¹ Azonban csak későbbi munkákkal vívtak ki maguknak hírnevet, melyeket ma az ekkoriban kialakuló műfaj alapköveinek is tekinthetünk. Hagio 1972-ben jelentette meg *Tóma no sinzó* című művét, Takemija pedig a *Kaze to ki no uta* mangáját, melyet 1976-tól 1984-ig közöltek.²² A mangák alapkoncepciója azonban maradt az iskolás fiúknál és az európai környezetnél.

Takemija és Hagio műveinél az is egy fontos tulajdonság volt, hogy igyekeztek komoly témákat feszegetni. A történeteik nem voltak olyan mesébe illőek és ábrándosak, mint a kor sódzso mangái. A történetek tehát sok esetben tele vannak fájdalommal, bántalmazó kapcsolatokkal például felnőttek és gyerekek között. Sokat merítettek az európai irodalomból, igyekeztek hasonlatosak lenni az ottani „magasirodalomba” tartozó műalkotásokhoz.²³ Általában olyanokat választottak, amik szintén tartogattak magukban férfiak közötti erős kapcsolatokat, például Hermann Hesse *Narziss és Goldmundja*. Ezen felül filmadaptációkból is táplálkoztak, pl. Thomas Mann *Halál Velencében* című regényének Luchino

3. ábra Gilbert Cocteau, a *Kaze to ki no uta* egyik főszereplője, kinézetre erős hasonlóságot mutat Tadzio filmbeli alakjához.

Visconti által készített filmes feldolgozása. A film egyik színésze Björn Andrésen, aki Tadziót alakítja, nagy hatást gyakorolt a japánok bisónen képére. Az 1970-es évek sódzso és sónen-ai mangáiban egyaránt előszeretettel inspirálódtak a mangakák az ő kinézetét alapul véve.

²¹ WELKER, i. m., 47.

²² Uo.

²³ Uo.

Az európai vonalhoz kötődés talán abban is megmutatkozik, hogy Takemija és Hagio ezeket a mangákat Knabenliebének nevezte²⁴, amire pederasztiként szoktak hivatkozni.²⁵ Így aztán idővel a sónen-ai jelentése elkezdett összemosódni a pedofíliával, ez a mai napig tart, de inkább csak Japánban hordozza magában ezt a pejoratív többletjelentést.²⁶

Fontos még a történetek időbeli elhelyezése. Ebben a kezdeti szakaszban többségben voltak a régi korokban játszódó történetek – akár európai, akár japán helyszínről legyen szó.²⁷

A sónen-ai mellett, azzal egyidőben kialakult egy másik kategória, ami erősen hasonlított rá. Szagava Tosihiko egy olyan magazin létrehozásán dolgozott, melynek neve később aztán egy külön műfajjá vált. Szagava a Szan Suppan Kiadónál dolgozott, ami főleg erotikus jellegű tartalmakat jelentetett meg, többek között homoszexuálisoknak szóló magazint is.²⁸ Szagava felfigyelve a piaci résre, meggyőzte a kiadót egy olyan magazin létrehozásáról, mely az ő elmondása alapján „enyhén pornografikus magazin nők számára”.²⁹ A neve „JUNE” lett, a legelső magazin, ami fiatal nőknek szólt és bisónének szerelmi történeteit dolgozta fel. Sok más sónen-ai mangaka mellett a magazinban Takemija és Hagio munkái is rendszeresen megjelentek. A tematikát illetően széles körű palettáról

4. ábra A JUNE magazin egyik korai lapszámának borítója, ekkor még Comic JUN néven futott.

beszélhetünk, egyszerűen összefoglalva: bármilyen sónen-ai-jellegű alkotás megjelenhetett, amit érdemesnek tartottak rá, de fontos pontnak számított, hogy azt a színvonalat tartsák, amit Takemiják képviseltek. A JUNE-ben egy arany középutat igyekeztek fenntartani az irodalmi és a kevésbé művészi, inkább az erotikát előtérbe helyező történetek között.³⁰ Szívesen fogadták az olvasók műveit is, akik egy amatőr vonulatot képviseltek. Idővel a JUNE szó már nemcsak a magazinra, hanem egy műfajra is utalt. Egy történetnek különböző szabályoknak kell eleget tennie annak érdekében, hogy ebbe a kategóriába tartozhasson: férfiszerelemről kell, hogy szóljon; valamint tiltott vagy beteljesületlen kapcsolatot kell bemutatnia, mely tragédiába

²⁴ Uo., 51.

²⁵ Fiúszerelem jelent, általában egy idősebb és egy fiatalabb férfi között. Az ókori görögöknél volt jellemző pl. tanítvány és tanár között. A *Pallas nagy lexikona*, szerk. GERŐ Lajos, BOKOR József, Bp., Pallas Irodalmi és Nyomdai Rt., 1896, (XIII.), 887.

²⁶ Uo., 52.

²⁷ A *Kaze to Ki no Uta* például a 19. században játszódik.

²⁸ Uo., 59.

²⁹ Uo.

³⁰ Uo., 62.

torkollik.³¹ A JUNE mint műfaj időben eléggé távolinak nevezhető, a mai BL rajongók valószínűleg nem igazán hallanak róla. A 49-es csoport és az eggyel utánuk felnövő generáció számára jelent a JUNE ténylegesen valami olyat, amit a mai olvasók már nem érthetnek.

Tovább haladva a mangák alakulástörténetének útján, fontos megemlíteni a rajongókat. Idővel ők is egyre aktívabbakká váltak. Ma már világszerte gyakoriak különböző közösségi rendezvények, melyek képregényekről szólnak. Japánban 1975-ben tartották a legelső képregényekkel kapcsolatos eseményt, a Comiketet,³² amit utána minden évben megrendeztek (egészen napjainkig) egyre nagyobb létszámú látogatóbázissal.³³ Az ilyen jellegű események teret adtak a rajongók kreativitásának: ők is elkészíthették saját, amatőr mangáikat, melyek sok esetben már létező, híresebb mangákak által készített történetek továbbgondolásai voltak, és árusíthatták/bemutathatták ezeket, amelyeket összefoglaló néven „dódzsinsi”-nek nevezünk. Természetesen a sónen-ai mangákat sem kerülte el ez a jelenség, sőt létrehozott egy új ágat, a jaoit.

A jaoi egy mozaikszó: „jama nasi, ocsi nasi, imi nasi”, ami fordításban tulajdonképpen úgy adható vissza, hogy *nincs tetőpont, nincs értelem, nincs jelentés*. Azokra a dódzsinsikre használták ezt a kifejezést, melyek nem rendelkeztek rendes történetszállal. Jobbára paródiák voltak csupán, leegyszerűsítve csakis arról szóltak, hogy a férfi szereplők közötti szexuális kapcsolatot mutassák be. Később még jobban beleivódott a mangaközösségbe ez a kifejezés, amikor egy kis csapat létrehozott egy dódzsinsi-gyűjteményt kizárólag férfiszerelemről szóló művekkel.³⁴

Azonban nem csak sónen-ai mangáknak lehetnek jaoi dódzsinsijeik. Akármelyik műfajba tartozó mangából születhet jaoi. A feltétel csupán annyi, hogy legyenek benne férfi karakterek, akik valami miatt a rajongók szemében jó párost alkotnának együtt. Régebbi, híres művek, melyek a maguk idejében sok dódzsinsi-feldolgozást kaptak, például a *Tsubasa kapitány*, a *One Piece* vagy a *Naruto*, amik egyértelműen a sónen kategóriába tartoznak. Viszont manapság, főleg az internet nyújtotta gyors információáramlásnak köszönhetően minden manga és anime rendelkezik többszáz dódzsinsivel, sok-sok esetben jaoi jellegűvel is.

³¹ SZUZUKI Kazuko, *What Can We Learn from Japanese Professional BL Writers?: A Sociological Analysis of Yaoi/BL Terminology and Classifications = Boys Love Manga...* i. m., 104.

³² <https://www.comiket.co.jp/>

³³ WELKER, i. m., 53.

³⁴ Uo. 56.

Kiemelendőnek tartom, hogy ez a jelenség nemcsak a Távol-Keleten, hanem Amerikában is létrejött: az ugyanúgy homoerotikára és rajongói alkotásokra épülő „slash” műfaj, mely első sorban női olvasóközönséggel rendelkezik. A szakirodalom hasonló módon vizsgálja ezt is.³⁵

A jaoi mangák megjelenésével kapott meghatározó szerepet a karakterek szexuális pozicionálása.³⁶ Feltörekvésük folyamán egyre inkább kialakult bennük egy rendszer, amit a mai napig fellelhetünk a legtöbb férfiszerelemről szóló mangában. A főszereplők olyan pozícióba kerülnek, ami a történet egészén át meghatározza őket, elsősorban a szexualitásukkal összefüggésben: japán elnevezéssel ezek a pozíciók a „szeme” (攻め), és az „uke” (受け).

A szeme az a személy, aki felül van (angolul „top”); ő az, aki a „hagyományos” férfiszerepet tölti be. Fizikailag erősebb, nagyobb; lelkileg azonban visszamaradottabb, jobban visszafogja magát az érzelmei kimutatásától. Kinézetre szép, de inkább nevezhető jóképűnek, jó kiállításúnak.

Az uke az a személy, aki alul van (angolul „bottom”); a „hagyományos” nőszerepet tölti be, közben mégsem lehet azt mondani, hogy teljesen olyan, mint egy nő, viszont mindenképpen több hasonlóságot mutat a megszokott nőképhez, mint a férfihoz. Fizikailag gyengébb, elesettebb, kisebb; lelkileg viszont sokkal expresszívabb, többet sír, nevet, mint a szeme. Kinézetre pedig a feminin jegyei erősebbek.

A későbbiekben, mangák elemzésekor, több példát fogok felsorolni, amivel részletesebb képet kaphatunk a két kategória sajátosságairól. Mindemellett a szeme és az uke szerepkör az idők folyamán rengeteget változott, sőt már létrejöttükkor is voltak kivételek. Nem minden szeme és uke ugyanolyan, jelen dolgozatban mégis igyekszem a legjellemzőbb tulajdonságok alapján vizsgálni őket.

Visszatérve az BL mangák kialakulásához, az 1900-as években rengeteg JUNE-hoz hasonlatos magazin jelent meg, melyek a fiatal hölgyeket vették célba, és sok esetben merészebbek voltak, mint egyszerű sódzso mangákat közlő antológiák. Egyre többet került elő az a kifejezés, hogy BOYS LOVE – rendszeresebb lett a használata A japán katakana átírását is ebben az időben kapta meg a kifejezés: „boizu rabu” (ボーイズラブ).³⁷ A BL-mangákat illetően alakult ki a legtöbb „szabálynak” tekinthető elem, legalábbis akkoriban Japánban igyekeztek odafigyelni ezekre. Egy BL manga nem érhet szomorú véget, a főszereplők közül senki sem halhat meg, sőt muszáj, hogy boldog szerelemben és együtt végezzék. Ezen felül egy BL mangában a szerelmi pár vagy párok csakis egymással létesíthetnek szexuális kapcsolatot.

³⁵ TORBÓ Annamária, *Fikció, transzmédia, aktivizmus*, Bp., SZIF, 2024, (Média/Kultúra 2.), 64–65.

³⁶ SZUZUKI, i. m., 106.

³⁷ WELKER, i. m.

Főként az uke szemszögéből szokták ezt megközelíteni: az olvasók nem szeretik látni, hogy az uke valaki mással is szexuális viszonyba kerül a „saját” szeméjén kívül. Még ha közel is kerül ahhoz, hogy valaki más megerőszakolja, ha a legutolsó pillanatban is, de a szemének fel kell bukkannia, hogy megmentse, ezzel is bizonyosságot téve saját hősiességéről, tehát „férfiasságáról”.³⁸ Ebbe a nézetbe az is beletartozik, hogy ha az ukét a saját szeméje erőszakolja meg, az elfogadható olvasói nézőpontból, hiszen az egyedüli lényeg, hogy egymással és ne egy harmadik személlyel tegyék ugyanezt. Ezeknek a szabályoknak a betartása annyira meghatározóvá vált, hogy ha akár csak egyet is kihagyott a mangaka, akkor már nem lehetett a BL kategóriájában megjelentetni a művet.³⁹

Jól látható, hogy ekkorra már rengeteg olyan szó létrejött, ami valamilyen módon hasonlatos jelentéssel bírt. A sónen-ai, a JUNE, a jaoi és a BL kifejezések is olyan mangára utalnak, melyben férfiak közötti szerelem bontakozik ki; eközben mégsem jelenthető ki, hogy mind a négy kifejezés teljesen ugyanazt jelenti és egymás szinonimái lennének. Azonban azt sem lehet mondani, hogy egyszerű különbséget tenni közöttük, fontos, hogy sokan megkülönböztetik a sónen-ai/JUNE kategóriát, valamint jaoi/BL kategóriát.⁴⁰ Főként az határozza meg ezt a kettéválasztást, hogy az előbbiben nem, az utóbbiban viszont a szeme-uke felállás egy központi elem, és mindig alkalmazzák is. A sónen-ai és a JUNE esetében viszont nem ragaszkodnak ahhoz, hogy egy történeten belül a szerelmi páros egyik tagja főként a férfias, a másik tagja pedig főként a nőies szerepeket vegye magára.

Ez a négy kifejezés inkább csak Japánban hordozhat vagy hordozhatott ennyire erőteljes megkülönböztetést. A rendszeres használat során ezek a határok ott is elkezdtek elmosódni, és köznap használatban folyamatosan cserélgetik őket a használók, főként a BL és a jaoi az a két kifejezés, amit manapság a legtöbbit használunk ezekre a mangákra.⁴¹ Miközben a fentebb ismertetett szabályok szerint egy jaoi manga nem lehet BL, hiszen egy BL-ben a főszereplő pár csak egymással létesíthet testi viszonyt, miközben egy jaoiban nincs ilyen megkötés. Japánon kívül pedig még inkább az figyelhető meg, hogy ezeknek a mangáknak a fogyasztói BL-ként vagy jaoiként nevezik meg a műveket, és talán teljes tudatában sincsenek annak, hogy eredetileg milyen különbség van a két kategória között.

³⁸ SZUZUKI, *i. m.*, 109.

³⁹ *Uo.*

⁴⁰ *Uo.*, 106.

⁴¹ Ezt bizonyítja a szakirodalom is, pl. SZUZUKI, *i. m.*, 109. Az író kiemeli, hogy az általa meginterjúvott mangaka a jaoi kifejezést használta végig a beszélgetésük alatt, még akkor is, ha nem is egy ténylegesen jaoinak nevezhető műről esett szó.

***Hacsimicu dansi spiral* (蜜的男子スパイラル)**

Az előbb tárgyalt terminológiai következetlenség fényében a dolgozat ezen szakaszában a sónen-ait fogom használni arra a jaoi manga kategóriára, melyben a szereplők többnyire fiatal, tinédzser fiúk, akik ugyanabban a középiskolában, sőt ugyanabban a kollégiumban laknak, esetleg szobatársak is; érzelmi, valamint szexuális vonzalmat éreznek egymás iránt. Az ide tartozó mangák legalább tíz-húsz évvel ezelőtt jelentek meg. Hasonlóak Takemija és Hagio mangáihoz, ám időben távol állnak tőlük, inkább a mi jelenünk felé közelítve. Olyan mangáról esik szó, mely tartogat magában valamit abból a korai szakaszból, de közben közelebb áll a mai fogyasztóhoz. Azért fontos a sónen-ai tárgyalása, hogy kimutathatóak legyenek olyan jellemzők, amik a műfaj alakulását tekintve „alapköveknek” tekinthetőek, és talán még a jelenben is hatást gyakorolnak rá.

Választásom a *Hacsimicu dansi spiral* című mangára esett (2006), Haruka Minami tollából. Egy egyszerű történetet kapunk, ami meghatározó az alapszituációját tekintve: 1) a karakterek felső-középiskolások (15-18 évesek), tehát gyerekek (két kivételtől eltekintve, de róluk később ejtek szót); 2) egy kollégiumban játszódik a történet. Egy ilyen helyszín jó táptalajt ad ezeknek a történeteknek. A kísérletezés gyakori velejárója a fiatalságnak, ezért magától értetődőnek is lehet tekinteni a történetekben kialakuló szituációkat.

A *Hacsimicu* esetében a kerettörténet egyszerű, humoros és klisés – Josihara Hinato felső-középiskolás lett, kollégiumba költözik. A legelső napon egy betolakodót talál a saját ágyában Kiszaragi Szója személyében, aki csak úgy a semmiből megcsókolja. A manga további részében az ő szerelmi kapcsolatukat követjük nyomon, valamint a kollégium többi lakóját is.

Két karakter kivétel mindenki középiskolás diák. Kózuki a kollégium vezetője, valamint az iskola ápolója/orvosa egyszemélyben; Miszaka pedig a kollégiumi gondnok. Ők tehát felnőtt, dolgozó emberek, mindeközben ahogyan láthatóvá válik később, mindketten szerelmi kapcsolatot folytatnak egy-egy bentlakóval. Tehát mindenkinek van szerelmi viszonya, ezek a viszonyok pedig nem keverednek: senki sem cserél párt, és nem is lépik túl a párkapcsolat kereteit. Amikor Hinato megérkezik, három páros van, ám ezekről ő is és az olvasó is csak sorjában, „kellemetlen” helyzetekből értesül.⁴² A harmadik párost két diák alkotja. Hogy szépítés-e vagy sem, csak feltételezni lehet, viszont a tabukapcsolatok esetében mindkét diák (névlegesen Hiro és Rei) harmadéves, tehát tizennyolcév körüliek. Az ilyen morálisan megkérdőjelezhető témák a BL-eket sem kerülték el, ezekben is megjelennek olyan párosítások,

⁴² Hinato mindegyik párost rajtakapja, miközben azok kettesben, a ház különböző pontjain szexuális aktusokat folytatnak.

amelyek általában sok más történetben – korkülönbségek, alá-fölérendelt viszonyok: főnök-beosztott, tanár-diák, uralkodó-alattvaló stb. és családon belüli kapcsolatok is.

Az, hogy több páros is van a történeten belül, szintén egy bejáratott elemmé vált. A *Hacsimicu* ki is használja ezt, hiszen nemcsak a főszereplő szerelmi története bontakozik ki, hanem miután az lezárul, jön egy másik diákpáros, Akija és Siori. Ez azért is alakulhatott ki, mivel az olvasók egyébként is kedvükre párosítgatnak karaktereket egymással, akár jogosan, kár szimpla kedvtelésből (dódszinsi). A mangakák pedig már előre kihasználják ezeket a lehetőségeket, és úgy alkotják meg történeteiket, hogy a párok készen vannak, ezáltal még inkább kitolva saját mangáiknak a hosszát, hiszen ők maguk részletezik őket későbbi, vagy speciális fejezetekben, esetleg egy teljesen külön manga keretében; valamint a rajongók igényeit is még jobban ki tudják így elégíteni.

A választott jelenet a manga első fejezetében olvasható: Hinato és Szója találkozása [1. melléklet]. A kapcsolatukat megalapozva egy olyan jelenet ez, melyben a dinamikájuk jól kirajzolódik, és ilyen is marad a manga egészét tekintve. Hinato gyanútlanul lép be új szobájába, hogy ott egy ismeretlenre leljen az ágyában (az idegen természetesen egy jóképű fiatal fiú).

Itt egy pillanatra az olvasó is nézőpontot vált, amikor az ismeretlen fiú szemén át láthatjuk Hinatót. Virágok nyílnak mögötte, kis fénypont is megjelenik, ezzel érzékeltetve, hogy aki most őt nézi, valószínűleg érez valamilyen vonzalmat is iránta. Ezen felül az ajkait is kiemeli egy panel, amire az idegen erősen bámul, innen már elkerülhetetlenné téve a szituáció eszkalálódását. Valaki más nevét suttogja, ebből rögtön kiderül, hogy valamilyen félreértésről lesz szó, valamint, ami még fontos, hogy egy férfinév említ, ezt később Hinato is többször kiemeli. Az ismeretlen megragadja az értetlen Hinato fejét, majd megcsókolja. Egy viszonylag hosszú csókjelenet történik három panelen keresztül, melyeken többnyire kérdőjelek és felkiáltójelek láthatóak, ezek Hinato gondolatait érzékeltetik. Fontos információként merül fel az is, hogy az ismeretlen fiú még a nyelvét is használja a csók közben, hiszen külön kiemelést kap egy rövid kommentszerű-felíráson keresztül. Ebben is, valamint Hinato egész viselkedésében jól érzékelhető, hogy mennyire ártatlan és szűzies a karaktere. Ez az uke mivoltából fontos jellemző, mivel sok esetben ettől a féltől elvárt az, hogy tiszta, tudatlan és érintetlen legyen.

Az idegen továbbra is egy ismeretlen névvel illeti Hinatót, miközben az ajkairól beszél. Az arca ismét nagyon közeli, kihangsúlyozva a kinézetét. Hinato még nagyobb zavarban van, mint eddig, ideges magyarázkodásba kezd a félreértést illetően. Az idegen fiú azonban nem hallgat rá, ezzel még tovább húzzák a jelenet intimitását. A fiú magához öleli Hinatót, miközben

újabb csókot szeretne tőle. A háttér minden bizonnyal az ő érzéseit tükrözi a fénypontokkal, melyek a jelenet meghatottságát és különlegességét lennének hivatottak érzékelteni, így viszont inkább komikusnak tűnnek.

Hinato kifakadása után az idegen unottan, közönyösen reagál a tévedésre, mire Hinato „elesik”. Ez az elesés egy gyakori eltúlzott reakció mangákban és animékben; általában akkor történik, amikor egy karakter valami nem oda illőt mond, nem úgy reagál le valamit, ami az elvárt lenne; válaszként a körülötte lévő karakterek elesnek, ezzel is érzékeltetve meglepettségüket.

Ezután végre névleg is megismerhetjük Kiszaragi Szóját: bemutatkozik mint másodéves gimnazista, aki a szemben lévő szobában lakik. Az első panel, ahol az egész testét láthatjuk, virágokkal van tele, megint a kinézetére helyezve a hangsúlyt, pláne, hogy még félmeztelen is.

Szója laza viselkedése (pl. ásítózás, nyújtózkodás) a jelenet során nagy magabiztosságot mutat – alapvető szeme tulajdonság. Ellentétben Hinatóval, aki végig zavarban van, vörös az arca, úgy viselkedik, mint egy ártatlan, tapasztalatlan teremtes – alapvető uke tulajdonságok. A manga egészét tekintve is hasonló lesz a viselkedésük.

Hinatón jól látható a zaklatottság, ami Szója „furcsaságából” ered, például egy fiú nevét emlegeti a csókkal kapcsolatban. Eközben mégis utalások merülnek fel azzal kapcsolatban, hogy Szója Hinato számára mégiscsak tartogat magában egyfajta vonzalmat, például, amikor közelebb megy hozzá, külön kiemelészt kap a szája, visszautalva a korábban történt eseményekre. Erre Hinato reflektál is a következő paneleken, miközben erősen dobog a szíve és egy nagyot nyel – ezzel is kiemelve, mennyire zavarban van.

Ekkor derül ki, hogy Hinatónak ez volt az első csókja. Korábban is felvillantott, gyakori jaoi elemnek számít: az uke az a fél, akinek kevesebb a tapasztalata, miközben a szeme rendelkezik valamennyivel vagy éppen nagyon sokkal. Jelen esetben például egyértelmű az ismeretlen férfinév emlegetéséből a korábbi tapasztalat megléte.

Szója tovább piszkálódik, még újabb csókot is ajánl, tehát továbbra is a magabiztosság és a merészség mutatkoznak meg mint fő karakterjegyek; Hinato pedig tovább szűzieskedik és ellenkezik. Úgy gondolom, hogy jó példája ez annak, hogy a szeme esetében mennyire meghatározó jegyekként lép fel a kacérság és a provokáció – gyakorta ezzel azonosítjuk a férfi jellemet is; az uke azonban visszafogott, tartózkodó, sőt akár tudatlanságig is fokozódik nála ez – a női jellemmel azonosítható.

Végül félbeszakítja őket egy harmadik karakter. A vizsgált részlet itt ér véget.

A BL mangák egyik gyakori ábrázolásbeli jellemzője, hogy ránézésre is ki lehet következtetni, hogy a karakterek szemék vagy ukék. Általában minden fiúkarakter „ikemen”⁴³/bisónen, de bizonyos jegyekben mégis valamennyire eltérnek, és az összképüket nézve kitalálható, melyik csoporthoz tartoznak. Ha példaként csak Szóját és Hinatót említem, a külső karakterjegyeikből is könnyen látható a különbség kettejük között. Szója magasabb, szélesebb a válla, a feje hosszúkásabb, nagyobbak a kezei; Hinato alacsonyabb, kisebb; a feje kerekesebb, a szemei nagyobbak. A felsorolt jellemzők a példához tartoznak, nem minden esetben pontosan ugyanezek a szemé és az uke jellemzői, ám általában ezekhez hasonló jegyekből ismerhető fel a megkülönböztetés. Az uke összességében kisebb, a szemé pedig nagyobb. Természetesen az idők folyamán a „normák” felborítása miatt olyan történetek is napvilágot láttak, ahol direkt ellene mennek ennek a mangakák: a szemét nőiesebben, az ukét férfiasabban, vagy mindkettőjüket férfiasabban, vagy mindkettőjüket nőiesebben ábrázolják. Példaként említem a *Maó evelogia ni mi o szasagejo* című ma is futó mangát, melyből még animeadaptáció is készült 2021-ben. Láthatjuk tehát, hogy igény van az ilyen történetekre is.

5. ábra A *Maó evelogia ni mi o szasagejo* c. manga egyik borítója. A háttérben, a fehér hajú, lányos arcú fiú a szemé; elől, a felsőtestét felfedő, izmos, nagyobb testű, sötét hajú pedig az uke.

Ezzel együtt azt is fontosnak tartom megjegyezni, hogy az évtizedek alatt különböző alkategóriák alakultak ki az uke és a szemé kategóriáján belül is. Ezek általában társadalmi, materiális és spirituális alapokon nyugszanak.⁴⁴ Fajtájuk hatással van a két karakter kapcsolati dinamikájára is. Példa: egy „szaszo uke”, aki mentálisan szemé, de kinézetre uke, személyiségében akaratos, magabiztos, kiáll saját magáért bármi áron, miközben testileg mégis engedi, hogy felülkerekedjen rajta valaki más. Egy ilyen ukét összepárosíthatnak egy „hetare szemé”-vel, vagyis „vesztes szemé”-vel, aki esetlen, spirituálisan és fizikailag gyenge, de valamiért mégis ő kerül a „top” szerepébe, ha testiségre kerül a sor. Fontos tehát, hogy a BL-mangák sem fekete-fehérek, és habár alapjában véve megvan a maguk sztereotípiája, az idő múlásával egy szélesebb skála alakult ki – valószínűleg annak érdekében, hogy egyedibb történetek jöhessenek létre, valamint azért, hogy minden olvasó és rajongó megtalálhassa a saját maga számára legvonzóbb variációt.

⁴³ Jóképű, vonzó férfi (イケメン).

⁴⁴ FUDZSIMOTO Yukari, *The Evolution of BL as „Playing with Gender”: Viewing the Genesis and Development of BL from A Contemporary Perspective*, ford. Joanne QUIMBY = *Boys Love Manga... i. m.*, 85.

A *Hacsimicu dansi spiral* esetében tehát egy olyan mangát igyekeztem bemutatni, mely inkább a sztereotípiákat tartogatja magában, ezzel együtt pedig emlékezteti az olvasót a sónen-ai mangák kezdetére is az iskolás korú, kollégiumban élő fiúk szerepeltetése révén. Habár a 49-esek csoportjának meghatározó mangái, mint például a korábban már említett Hagio Moto *Tóma no sinzója* és Takemija Keiko *Kaze to ki no utája* sokkal komolyabb hangvételben íródtak, és inkább nevezhetőek drámainak és tragikusnak az általam bemutatott mangához viszonyítva, mégis úgy gondolom, hogy a helyszínválasztással, valamint a karakterek korával tartogat valamit ezekből a régebbi mangákból. Eközben azonban érzékelhető a váltás is, főleg a hangulatot és az atmoszférát illetően, mely sokkal játékosabb, humorosabb. Ezzel együtt az erotikus jelenetek is nagyobb hangsúlyt kapnak, hosszabbak is, és inkább az olvasók fantáziáit igyekeznek kielégíteni, mintsem a karakterek szerelmét/érzelmeit kifejezni. Mondhatjuk tehát, hogy a *Hacsimicu dansi spiral*, valamint sok más ehhez hasonló manga, ötvözi a régi idők sónen-aijának komoly hangvételét a jaoi mangák komolytalanságával.

***Itosi no XL szaizu*⁴⁵ (愛しのXLサイズ)**

Az *Itosi no XL szaizu* manga két egyetemista fiú összeismerkedéséről és az ő szexuális, később egyre elmélyülő lelki kapcsolatukról szól. A történet kezdeti bonyodalma Jamamoto alacsony alkoholtolerancia-szintjéből, valamint Kobajasi átlagnál jóval nagyobb falloszméretéből ered, ez az alaphelyzet máris a komédia műfajába helyezi a mangát. A két férfiben közös, hogy nem tudnak rendes párkapcsolatra szert tenni. Szexuális viszonyba kerülnek már a manga legelső fejezetében, az együtt töltött idő alatt pedig barátság is kialakul közöttük. Kobajasi jön rá elsőként Jamamoto iránti valódi érzéseire, de a történet végére a másik férfi is realizálja őket, így hát boldogan ér véget a manga első része.

A kiválasztott rész kezdetén Jamamotót megállítani igyekvő Kobajasi számonkérését láthatjuk [2. melléklet]. Kobajasi liheg, az arca vörös, eltakarja, jól láthatóak rajta az izgalmi állapot jelei. A panelek kevés szöveget tartalmaznak, inkább a rajz válik meghatározóvá, ha a karakterek érzéseit vizsgáljuk.

Jamamotón nem érzékelhető a Kobajasiéhoz hasonló tétovázás. Ez minden bizonnyal a korábban említett alkohol hatása miatt van. Arra a következtetésre jut, hogy Kobajasi szűziességében rejlik a magyarázat. Megnyilvánulása fennhéjázóan hat, ezt főként a panelre illesztett rövid szöveg éri el.⁴⁶ Külön érdekességnek tartom ezzel a részlettel kapcsolatban, hogy feltűnik ez a pár szavas komment a képen, ami nem Jamamotótól érkezik, pedig egészen eddig az ő szemszögéből folytak a történések. Nem is Kobajasitól mint másik szereplőtől, hanem mondhatni egy harmadik, kívül álló személytől. Feltételezhető, hogy a mangaka szól ki az olvasóhoz humorteremtő célzattal, hiszen Jamamoto tapasztalatlan, jóllehet maga az olvasó is emlékszik erre a manga elejéről, mintha a kiírás ugyanannyira szólna Jamamotónak, mint a befogadónak, ezzel hiteltelenné téve pökhendiségét.

A következő paneleken Jamamoto meztelenre vetkőzik, teljesen felkínálva magát Kobajasinak, amit ő értetlenséggel fogad. Ezen a ponton is fontos kiemelni a képet: alig van nyoma szövegnek ezen a rövid kis szakaszon, azok is egyszerű hanghatások,⁴⁷ amik szintén a mangák gyakori elemei. Jamamoto nem magyarázkodik, csak cselekszik; az arca vörös, ami egyszerre lehet az alkoholtól és a szituációtól is. Arckifejezésében emellett meghatározónak tartom még azt az érdekes ködösséget, ami már teljesen biztos, hogy kizárólag az alkohol hatását igyekszik mutatni. Több képkockán maga elé bámul a semmibe, a szemei sincsenek teljesen nyitva, ezekkel is jól érzékeltetve állapotát, ami a szövegből nem tud visszatükröződni.

⁴⁵ A manga alkotója: Omoimi.

⁴⁶ „Also a virgin.”

⁴⁷ pl. „fwump”,

Kobajasi értetlenségére Jamamoto válasza a szumata (すまた), amit sokat csinált gyerekkori barátaival régen. A szumata a jaoik egyik gyakori eleme. Angolul itt „thigh sex”-ként utalnak rá, amit most konyhanyelven „combszex”-nek fordítok. A szumata megegyezik az ókori görögöknél is gyakran űzött „διαμηρίζειν diamērizēin”-nel, ami olyan jelentéssel ruházható fel, mint „combok között csinálni”, angolul az „intercruital sex” kifejezéssel is azonosítják.⁴⁸ Nem történik penetráció. A fogalmi nehézségek miatt megtartva a japán kifejezést, továbbiakban is szumatának nevezem.

Kobajasi láthatóan bizarnak tartja az ötletet. Emellett Jamamotóról így egy olyan információ derül ki, hogy volt már korábban passzív szerepben szexuális aktusok alkalmával. Ez megmagyarázza, miért veti magát alá olyan könnyedén Kobajasinak, valamint, hogy számára miért nem furcsa az, ha két férfi között ilyenek történnek.

Ezen a ponton megkapják „szerepeiket”, és ez nem is változik a kapcsolatuk folyamán: Jamamoto lesz az uke, Kobajasi pedig a szeme; utóbbiról ez már abból kiderült, hogy az ő fallosza az átlagnál nagyobb. A jaoik gyakori eleme az átlagfeletti pénisméret, amivel általában a szeme rendelkezik. Minden bizonnyal a férfiasságot, a dominanciát hivatott ez a tulajdonság jelölni, így általában már önmagában meghatározhatja a felállást, habár itt hozzátesz a manga történetéhez is. Mivel egy olyan műről van szó, amely rengeteg komikusnak nevezhető elemmel szolgál, ezért könnyen feltételezhető, hogy az egész bonyodalom, ami végső soron egy túl nagy fallosszal rendelkező, tapasztalatlan férfi magányából ered, nem vár túlzottan komoly befogadóközegre. Feltételezésem, hogy itt a szeme ezen tulajdonsága azért is van jelen, hogy a túlzással komikumot teremtsen, de ezzel együtt eleget tesz a jaoik egy jól megszokott jellemzőjének.

Az uke esetében két opció az általános: vagy kiemelten kis pénisszel rendelkezik, vagy nem is esik szó az ő méreteiről. Jelen esetben az utóbbi érvényes, Jamamoto falloszáról sem most, sem később nem kapunk információt. A pénisz méretének taglalását illetően még egy fontos tényezőre térek ki: egyes jaoi mangákban, – melyekben hangsúlyt kap a szeme falloszának nem hétköznapi mérete –, az uke gyakran több ízben erősít rá, illetve emlékezteti az olvasót erre a tényre, és ezt általában a szexuális együttlétek alkalmával teszi meg. Ez a manga is azok közé a mangák közé tartozik, ahogyan azt a történet előrehaladásával láthatjuk több ponton is. Érdekes jellemző, hiszen nem minden mangára jellemző, mégis gyakran

⁴⁸ James TATUM, *Auto-Obituary*, *Southwest Review*, 95(2010), 313–314.

előfordul. Jelenlétét magyarázhatjuk azzal, hogy a befogadóból igyekszik egyfajta reakciót kiváltani, mellyel az olvasást teszi izgalmasabbá.

Végül Jamamoto által válik a helyzet fizikaivá, magára húzza Kobajasit, akinek így nem marad választási lehetősége. Itt fontosnak tartom sorra venni azokat a pontokat, amik ide vezették a két főszereplőt.

Először is, ahogyan többször szóba került, Jamamoto alkoholos befolyásoltság alatt áll. Gyakori jelenségről van szó: az uke valamilyen drog, alkohol, egyéb szer hatása alá kerül, ezáltal létrejön a teljes beleegyezés az aktusba, sőt sok esetben, – mint ahogyan itt is –, ők maguk kezdeményezik az egészet, „rángatják bele” a szemét, anélkül, hogy utóbbi egyáltalán próbálkozna. Jelen esetben a szer hatása érzékelhető ugyan, hiszen Jamamoto viselkedéséből kifolyólag többször felmerül ez a tény, mégis könnyen elsiklunk felette, kezdve azzal, hogy nem is ital formájában, hanem csokoládé bonbonokon keresztül jutott alkoholhoz egy egyetemi klubban. (Szintén érzékelhető a manga humora.) Hangsúlyos, mégis inkább komikumforrás, így nem vehető véresen komolyan szexuális visszaélésként. Továbbá érdekes, hogy Jamamoto az, akinek alacsony a toleranciaszintje, ez a manga folyamán többször felmerül. Könnyen párhuzamot lehet vonni azzal a sztereotípiával, hogy a „nőknek nem áll jól, ha isznak”, „inni férfias dolog”, „ha férfi vagy, bírod az alkoholt” stb., így pedig Jamamoto kap egy jellemzőt, amit előbb hívnánk nőiesnek, mint férfiasnak.

Összességében elmondható, hogy azokban a jaoikban, melyek nagy hangsúlyt fektetnek a szexuális együttlésre, a cél mindig az, hogy a két szereplő testileg egyesüljön, az olvasók pedig ezt végignézhessek. Annak érdekében, hogy ez minél hamarabb, de közben történet szerkezetileg jól felépített módon megtörténjen, a készítők igyekeznek mindent bevetni. Az egyik legegyszerűbb, és emiatt sokat is használt módszer ezeknek a szerekeknek a beemelése, hiszen ilyenkor a karakterek akármit megtehetnek, könnyen rá lehet fogni mindent (jelen esetben) az alkoholra. Így gond nélkül megtörténik, amire mindenki vár: a szexuális aktus beteljesülése, és még bonyodalom is keletkezhet, hiszen felmerülhet a kérdés: hogyan fog folytatódni két azonos egyetemre és klubba járó férfi kapcsolata, miután egy görbe estén együtt veszítették el a szüzességüket egymással?

Mindennek ellenére Kobajasinak egyáltalán nem áll szándékában akármit is tenni Jamamotóval. Utóbbi lesz az, aki még tettekkel is erősködik. Kobajasi így nem vonható felelősségre, hiszen ő még csak nem is próbálkozott semmivel. Ez azért számít fontos összetevőnek, hogy a szemét ne lehessen felelősségre vonni, hiszen végül is „semmit sem tett”. Igazából erkölcsi és etikai szempontból mindenképpen felelősséggel tartozik. Az viszont kijelenthető, hogy a manga előtt egyedül az a cél áll, hogy a két karakter szexuális kapcsolatra

lépjen egymással amilyen gyorsan csak lehetséges. Az pedig kifogásolhatatlan, hogy leggyorsabban ezen az ösvényen vezet az út odáig. A történet szempontjából nem is számít igazán a felelősség kérdése, hiszen a hangsúly az olvasás élvezetén van, nem azon, hogy bűnösöket keressen az olvasó. Fontos kiemelni, hogy nem minden manga ilyen könnyed hangvétellű, egyes esetekben a szeme megnyilvánulásai sokkal inkább már a szexuális erőszak kategóriájába esnek bele, vagy annak határát súrolják.

Ebben a mangában tehát aránylag valóban jól megoldott a szeme „ártatlansága”, sőt talán még azt is lehetne mondani, hogy Jamamoto „erőszakolja magát Kobajasira”. Ha pedig a nem beszámítható fél akaratából történik meg az aktus, akkor a másikat nem terhelheti igazi felelősség – tartja a jaoi logika.

Harmadszor a szűziség/szüziesség kérdését többször is emlegetik a fejezetben. Mintha a két férfi tapasztalati hiánya egyfajta jogot adna nekik a kísérletezésre. Hiszen ők csak azért csinálják ezt, mert tapasztalatlanok, viszont igyekeznek tanulni, hogy a jövőben aztán jobban tudjanak válni. A *Hacsimicunél* is fontos pont volt Hinato ártatlansága, az *XL saizu* esetében szintén valami hasonlót láthatunk: Jamamoto, habár tapasztalt a szumatával, mégis tudatlannak látszik⁴⁹, eközben Kobajasi hozzá mérten tapasztaltabb.

Összegezve, a két férfi nem tekinthető homoszexuálisnak, mégis, ahogyan a történet kibontakozik, ők ketten szexuális, majd később érzelmi viszonyba kerülnek egymással. A testi kapcsolat előbb létrejön, viszont csakis úgy lehetséges ez, hogy különböző okokkal védik magukat. Az alkohol hatása, a szüziesség tapasztalatlanság, a múltban átélt élmények mind kifogások arra, hogy miért teszik, amit tesznek, hiszen ők egyébként heteroszexuális férfiak, akiknek nem kellene egymással ilyeneket csinálniuk. Ez a „védekezési technika” gyakori jelenség a jaoi műfajban. A szereplők nagyon sokszor nem is homoszexuálisok, a rétegek alatt megrejlő indok pedig általában annyi csupán, hogy azért tesznek egymással ilyeneket, mert annyira különlegesek egymás számára, ezzel egyfajta romantikus megközelítést teremtve, de közben ellentmondva az LMBTQ irányoknak.

Miután Jamamoto magára húzza Kobajasit, a sumata kezdetét veszi, jól láthatóan mindkét karakter számára élvezetes az aktus. Jamamoto gondolatait láthatja csak az olvasó. Úgy látszik, őt inkább az a tény hozza lázba, hogy Kobajasi jól érzi magát, amellet, hogy milyen nagy fallosszal rendelkezik. Jamamoto képzeletben a behatolásig is eljut; tehát számára egyfajta kielégülést ad már a lehetőség pusztá gondolata. Ezek többnyire „nőies” jellemre vallanak, vagy legalábbis a nőktől elvártakat testesítik meg. Abban örömet lel, hogy a másik

⁴⁹ Hiszen a gyerekkori barátokkal ezt csinálni „nem volt furcsa”.

kielégül általa; sőt később nemcsak Kobajasi, hanem Jamamoto is eléri az orgazmust, pedig ő csak feküdt és hagyta Kobajasit kibontakozni, akkor mivel magyarázható ez? Számára elég volt csupán az ábrándozás, valamint Kobajasi élvezetének ténye. Tökéletes példa ez a teljes passzivitásra, miközben mégis teljes kielégülést is képes nyerni vele – ez pedig nagyon gyakran a nőkön van számon kérve, amikor szexuális aktusra kerül a sor.

Kobajasi hálája Jamamotóval szemben ismét kifogáskeresésnek tűnik. Ezek után viszont Jamamoto rögtön megoldja a kezdeti problémát: több előkészület szükséges az aktus előtt – ezzel kétségbe von mindent, amit eddig tettek; mintha a manga kifigurázná saját magát.

Az ötlet viszont nem marad ennyiben: pár panellel később Jamamoto síkosítót kér Kobajasitól, utalva arra, hogy a gyakorlat fog következni, amit aztán rövid leírásban olvashatunk is, mielőtt még elkezdődne az igazi penetrációs aktusra tett kísérlet. Ebben a kis részletben annyit tartok kiemelendőnek, hogy a jaoi műfajában változó az előkészület jelenléte. Egyes jaoikban említésre kerül, másokban (és ez a több) szó sem esik róla, sőt rögvest belekezdenek az aktusba. Hasonlóan például, mint egy amerikai filmben, ami hetero párokról szól. Ez a szexuális együttlétek gyakori és téves ábrázolása, hiszen minden penetrációs aktust egy hosszú felkészülés kellene, hogy megelőzzön a való életben. Jelen esetben már a szumata is adott egyfajta ráhangolódást, az igazi fizikai előkészülés viszont a történeten kívül történik meg.

Az *Itosi no XL saizu* választott részletéből tehát sikerült több olyan jellemzőt is felsorakoztatni, melyek klisésnek tekinthetők az átlagot tekintve. A fallosz méretével kapcsolatos sztereotípiák, a tudatmódosítószeresek gyakori jelenléte mind-mind olyan elemek, melyek több jaoi mangának a részét képezik. Jamamoto viselkedése a szexuális aktust tekintve szintén egy elég sematikus ábrázolás, a sztereotipikusan „nőiesnek” nevezhető viselkedés jól kirajzolódik egyes megnyilvánulásaiban és jellemzőiben.

Fontos pontként merült fel mindezzel együtt a homoszexualitás kérdésköre is, ami rengeteg jaoi mangában hasonló módon jelenik meg. A férfi főszereplők egyértelműen heteroszexuálisok, mégis (kifogások sorozatán keresztül) ott lyukadnak ki, hogy egymással létesítenek szexuális aktust. Tehát nem LMBTQ indítatást képvisel a történetük.

Egy omegaverse: *Kinai – Kemonohito omegaverse*⁵⁰ (禁愛～獣人オメガバース～)

Az omegaverse egy manapság egyre inkább elterjedő kifejezésként szolgál az internetes fandomok világában. Rengeteg fanfiction-alkotó⁵¹ használja fel folyamatosan, hogy kedvenc kitalált karaktereit különböző érdekes és izgalmas szituációkba helyezhesse. Az omegaverse terjedése azonban nem csak a különböző fandomokban észlelhető, hanem eredeti művek formájában is előretört az évek során; mivel a jaoi mangákat is elérte, így ma már a műfajon belül külön kategóriaként referálhatunk rá.

Az omegaverse-k a mi világunkat alapul véve egy újat hoznak létre. Ez az új világ leginkább a nemeket tekintve különbözik a megszokottól. A női- és a férfinemen kívül az emberek kapnak egy úgynevezett „második/másodlagos nemet”, mely lehet az alfa, a béta vagy az omega (egyres történetekben szerepel gamma és delta is). Ezekben a világokban a szocializációt tekintve a másodlagos nem előrevalóbb, mint az elsődleges nem. Alapjai olyan állatias ösztönökön nyugszanak mint például a reprodukció vagy a territóriummegjelölés, melyeket felerősítve jelenítenek meg embereken keresztül. Leginkább a farkasfalkák hierarchijára emlékeztethet a társadalom felépítése ezekben a történetekben, innen is erednek az elnevezések.

Több jaoi omegaverse manga kezdődik úgy, hogy a mangaka bemutatja az olvasónak a világot és annak szabályait: az alapok általában szinte ugyanazok. Az alfák vezető egyéniségek, gazdagok, befolyásosak, genetikájukból adódik, hogy tehetségesek, sikeresek és magabiztosak. A béták közönségesek, nem emelkednek ki semmiben, egyszerű körülmények között élnek; a legtöbb ember ebbe a kategóriába tartozik. Az omegák pedig rossz sorból származnak, a társadalom lenézi őket, kiszolgáltatottságuk miatt kicsit számkivetettek, igazából az alfák ellentétjeként szolgálnak, fizikumukat tekintve is gyengébbek.

A szexualitást tekintve az alfák és az omegák az érdekesebbek. A két nem mondhatni kiegészíti egymást, mint ahogyan a nők és a férfiak a mi világunkban. Az omegák bizonyos időközönként „tüzelési” időszakokon mennek keresztül, ezt az angol nyelvben „heat”-ként nevezik meg, japánul „hacudzsóki” (発情期). A tüzelés velejárója, hogy az omegák fizikailag teljesen elgyengülnek, egyfajta intoxikált állapotba kerülnek. Az önkívületben egyedül a reprodukció a céljuk, mintha igazi állatok lennének. Felerősödnek a feromonjaik, erős illatokat árasztanak magukból, amikkel felhívják magukra a körülöttük lévő figyelmét, általában szexuális vágyakat ébresztve bennük. A testük ekkor készen áll a megtermékenyülésre, egyes

⁵⁰ A manga alkotója Tomocsi.

⁵¹ Bronwen THOMAS, *What Is Fanfiction and Why Are People Saying Such Nice Things about It??*, Storyworlds: A Journal of Narrative Studies, 3(2011), 1–24.

mangákban külön kitétel is lehet, hogy ez csakis ilyenkor következhet be. A tüzelés hossza és megjelenési gyakorisága is eltérő a különböző mangákban, néhol egy hónapon keresztül eltarthat, máskor csak egyetlen hét – utóbbi esetben mondhatni, hogy nagyon hasonlatos a nők menstruációs ciklusához a jelenség. Fontos megjegyezni viszont, hogy a férfi omegáknál nem jelentkezik havi vérzés, mégis teherbe tudnak esni. A szexuális aktust tekintve felmerülnek fontos elemek: ezekben a világokban természetes, hogy férfiak is teherbe eshetnek, tehát biológiailag is olyan a felépítésük, hogy ez megtörténhessen. A tüzelési időszak alatt vannak ennek meghatározóbb, fizikai jelei is (pl. az aktust megkönnyítő testi változások).

Az alfák esetében is megjelenik a reprodukcióra ösztönző periodikusság, angol kifejezéssel élve a „rut” képében, japánul szintén hacudzsoiki. Mint ahogyan az omegák, az alfák is önkívületi állapotba kerülnek, egyedül a reprodukció számít nekik. A különbség főleg abban rejlik, hogy ők nem elgyengülnek, hanem kétszer olyan erőszakossá válnak ilyenkor. Gyakori jelenség, hogy az alfa szexuális erőszakot követ el az omega ellen. Nem beszámíthatóak, néhol még kommunikációra sem képesek, mintha valódi állatokká változnának. Egyes jaoi mangákban láthatunk példát „knotting”-ra is, ez a „knot” az alfák nemiszervén történik, hogy az omega testébe való behatolás során ne tudják kihúzni onnan magukat bizonyos ideig, ezzel elősegítve a megtermékenyítés sikerességének esélyeit. A feromonok és a szagok az alfák esetében is ugyanolyan meghatározóak, mint az omegáknál. Ők is képesek szexuális módon befolyásolni a körülöttük lévőket, ezen felül viszont az is előfordul, hogy egyéb érzelmeket is kiválthatnak az illatukkal, gyakori például a félelemkeltés, amit a pusztaszagukkal képesek elérni, ha úgy akarják. Ennek megnyilvánulása általában az szokott lenni, hogy az adott helyiségben mindenki rajtuk kívül rosszul lesz, fuldoklik. Olyan omegaverse is akad, melyben az omega és az alfa testéből áradó illatok ennél is meghatározottabb kommunikációs eszközökként jelennek meg: minden, amit érzelmileg éreznek érezhető a belőlük áradó illatokból, legyen az szomorúság, öröm, félelem, irigység, gyűlölet, szeretet stb. Mondhatni a nonverbális kommunikációjuk kiegészül.

Mind az alfák, mind az omegák esetében gyakori a gyógyszerek használata, melyekkel igyekeznek elnyomni ezeknek a szexuális ösztönöknek a kitörését, hogy ne akadályozza őket a hétköznapi életükben. Főleg az omegáknál szokott ez meghatározó lenni a történetek szempontjából. Rajtuk nagyobb a társadalmi nyomás, hogy odafigyeljenek a tüzelési időszakaikra. Ha ezt nem teszik meg kellőképpen, akkor a többi ember gyakran hibáztatja őket, hiszen ezáltal a körülöttük lévő nem omega egyedeket is „rossz helyzetbe hozzák”: elterelik a figyelmüket, felébresztik bennük a szexuális ösztönöket, amik aztán ha elszabadulnak,

erőszakos cselekedetté fajulhatnak. Erre tehát kifejezetten az omegáknak kell figyelniük, hiszen őket hurcolja majd meg az adott közösség, ha nem eléggé felelősségteljesek.

Az omegaverse világában fontos kifejezés még a „marking” („megjelölés”). Általában az alfák tudják ezt megtenni az omegával, hogyha a tarkójukon megharapják őket. Hasonlatos egy házasságkötéshez, de annál is komolyabb és általában visszavonhatatlan. Egy életre kötelezheti az alfát és az omegát ez a tett. Mivel erre az erőszakosabb fél képes, ezért gyakori pont szokott lenni a jaoikban az is, hogy egy rut alkalmával történik meg, így átalakítva a szituációt egy kevésbé szép és érzelmes jelenetté. Az erőszakkal történő harapás sok esetben visszatérő elem a jaoi omegaverse-kben, az ettől való félelem, vagy az ezzel kapcsolatos drámakeltés. Más esetekben nagyon meghitt jelenetet képesek varázsolni ebből a mangakák. Azonban a legtöbbet szerepeltetett „klisésnek” nevezhető jelenség az, amikor az alfa összegyűjti minden erejét és képes megállni, hogy harapást ejtsen az omega tarkóján. Visszatérő elem sok mangában, hogy ennek akadályozására saját karjukat harapják véresre. Néhol a „marking” csak az omegára gyakorol hatást, és ő lesz az egyedüli, aki ezzel az alfa tulajdonává válik. Általában viszont mindkét fél egy életre elköteleződik vele, így pedig nem képesek senki mással szexuális kapcsolatra lépni – megmutatkozhat ez különböző fizikai tünetek formájában (pl. hányinger és hányás egy harmadik fél közeledésének hatására). Néhol a megjelölés csak akkor történhet meg, ha az omega és az alfa mindketten a saját tüzelési időszakukban vannak, máshol enélkül a kitétel nélkül is akár mikor megtörténhet, de általában a szexuális együttlétek alkalmával kell, hogy bekövetkezzen.

A férfi omegák esetében a szülés változó módon történik, némely mangában ugyanúgy kezelik, mint a nők szülését, más esetekben a férfiak csakis császármetszéssel képesek világra hozni a gyermekeiket, de ezek a jelenetek nem kerülnek részletes bemutatásra.

A béták is kiemelt szerepekbe juthatnak, esetleg ők lesznek szerelmesek egy alfába vagy omegába és a történet alapkonfliktusa erre épül fel, hiszen rájuk nem gyakorol számottevő hatást egy omega „heat”-je, az alfák pedig nem vesztik el a fejüket az illatuktól. Férfiként nem tudnak teherbe esni, megjelölni sem képesek a harapásukkal senkit. Mindentől függetlenül nem esnek ki a történetekből, párjává válhatnak omegának is és alfának is.

A vizsgálat szempontjából kiemelt elem még az omegaverse-ket illetően a „fated pair” jelensége. Magyarul hívhatjuk „elrendelt társ”-nak, ilyenek kizárólag alfák és omegák lehetnek egymásnak. A lényeg benne a sorsszerűség, ami egymáshoz köti a két felet; ez annyit tesz, hogy ők a szó szoros értelmében egymásnak lettek teremtve. Abban az esetben, ha alfa vagy omega találkozik ezzel a társsal, akkor akaratuk ellenére is össze lesznek kötve, és ez ellen nem igazán

tudnak tenni semmit. Ezt általában „egyszerűen csak érzik”. Nem minden omegaverse-ben kap jelentőséget ez az elem, máshol erre épül a két fél egész kapcsolata.

Fontosnak tartom megjegyezni még azt is, hogy az omega-alfa-béta párosítások lehetősége végtelen az omegaverse esetében. Annak sem kell stimmelnie, hogy az alfák erősek és befolyásosak legyenek, vagy hogy az omegák elesettek és nehéz sorsúak, mindenféle variáció elfogadott és alkalmazott.

Az általam választott manga esetében az volt a fontos, hogy többnyire tartalmazza az omegaverse alapjellemzőit, a történet pedig viszonylag egyszerű legyen. A *Kinai – Kemonohito omegaverse* remek példaként szolgál. Amiért viszont különleges, hogy antropomorf karaktereket jelenít meg. Az omegaverse-k esetében ugyanis nem kitétel, hogy a szereplők félig állatok legyenek, hiába ruházzák fel őket állatias jegyekkel a készítők. Sőt, a jaoi mangák többségének esetében emberi lényeket szoktak szerepeltetni. Ettől függetlenül számottevőek az antropomorf karakterek is, előfordul, hogy csak az egyik fél tartozik az utóbbi kategóriába, általában az alfa; azonban az sem ritka, hogy mindkettő állatias karakterjegyekkel rendelkezik külsőt illetően is. Ide tartozik a *Kinai*, bár ennek a mangának is az omega karaktere emberibb külsővel rendelkezik, mint az alfa. Ezáltal pedig felmerülhet, hogy miért éppen az omega karakter rendelkezik emberibb kinézettel az esetek meghatározó részében. Ennek lehetnek történetbeli magyarázatai. Az omegaverse-k világában a vér tisztasága sokszor meghatározó pont. A társadalomban alfaként létezni hatalmas privilégium; ha éppen egy nemesi család tagjai körül forog a történet, akkor ott egyenesen elvárás lehet, hogy alfák szülessenek, ezzel növelve a család hírnevét és annak sikeres fennmaradását. Egyes esetekben az omega gyermekeket akár ki is tagadhatják/eladhatják. A hatalom és pénz érdekében tehát az alfák születése meghatározó. Ebből kifolyólag az alfa karakterek állatként való ábrázolása is többek között arra igyekszik utalni, hogy mennyire meghatározóak bennük az „alfa gének”. Minél inkább hasonlítanak állatokra külső jegyeikben, annál „alfábbak”. Természetesen emellett azt sem zárom ki, hogy ez az ábrázolásmód az olvasók bizonyos vágyait hivatott kielégíteni.

Az antropomorf karakterek miatt szót kell ejteni még a furry fandomról is. Ez egy szubkultúra, melynek tagjai az antropomorf karakterekért rajonganak. Ennek nem feltétlenül része, sokkal inkább csak velejárója a szexualitás belevonása. A furryk rajongása nem feltétlenül szexuális eredetű. Ezt mindenképpen fontosnak tartom megemlíteni, hiszen jelen esetben egy erősen szexuális tartalmú részletet fogok elemezni, viszont semmiképpen sem szeretném azt sugallani, hogy a furry mivoltból adódna a manga ezen jelenetének szexuális töltöttsége. Tehát azért tartalmaz ilyen jellegű jelenetek, mert jaoi. Ellenben az is kijelenthető, hogy előbb keltheti fel furryk érdeklődését, mintsem egyszerű jaoi rajongókét.

A *Kinai* története egyszerű, ezért jó példa az omegaverse-k világának bemutatására. Főszereplőnk Bard, egy trónörökös herceg, szerelembe esik egy albínó omega fogollyal, Majával. Mielőtt Maját kivégeztetné a király, Bard megmenti és együtt elszöknek.

Bard és Maja mintapéldányai is lehetnek az alfának és az omegának: Bard nemesi származású, tekintélye van, erős fizikumú; Maja szolgáskorban van, teljesen alárendelt, az egész életét fogságban töltötte, gyenge, kinézetre pedig egyenesen nőiesnek mondható.

Az elemzéshez választott rész a manga negyedik fejezetében szerepel [3. melléklet]. A csúcsponthoz közeledve a kivégzés előtti éjszakán Maja és Bard még utoljára találkoznak egymással. A börtönben Maja vallomást tesz: tisztában van vele, hogy Bard érdekében neki meg kell halnia. Örömet fejez ki, viszont mielőtt ezt megteszi szünetet tart, így joggal adódhat a feltételezés, miszerint nyilatkozata nem teljesen őszinte. Bardot váratlanul éri ez a kijelentés: kikerekedett szemek, összevont szemöldök, az arc mentén megjelenő kis vékonyka csíkok felháborodást, undort tükröznek.

Külön kiemelendő a betűtípus, amikor képregényekről van szó, hiszen a készítők gyakran váltakoztatják őket, hogy ezáltal hozzáadjanak az adott szövegrész, dialógus hangszínéhez, hangneméhez, esetleges érzelmi kitörések ábrázolásához. Jelen esetben is ez történik, ugyanis Bard szavai más betűtípust kapnak, mint amit a manga egyéb esetekben használ, érzékeltetve szavai súlyát, valamint a felháborodást, amit Maja megnyilvánulása kivált belőle.

Ő már ekkor említést tesz a menekülésről mint opció, Maja viszont megállítja – elvonja a figyelmét egy szerelmi vallomással. A háttérben kisebb-nagyobb fénypontocskák jelennek meg Maja alakja körül, ezzel kiemelve a helyzet jelentőségét, hozzátéve az érzelmes pillanathoz, melyben még a sötét börtönből is egy kellemes helyiség válik.

Bard viszonozza a vallomást, a két karakter között tehát egyértelművé válnak az eddig ki nem mondott érzések. Majának az ölelés közben eszébe jutnak azok a fájdalmas emlékek, amikor Bardot és Ilzát⁵² együtt látta. A halál számára azért is öröm, mert többé nem kell ezt elviselnie. Bard ekkor rájön, hogy Maja gondolkodásáért és halálvágyáért ő is felelős. Arckifejezése ismét elváltozik, egész testében remeg, ahogyan bocsánatot kér Majától. Ismét felhívom a figyelmet a háttérre, ahol most fekete ködszerű effekteket láthatunk, ezzel is jelezve a sötét gondolatokat és érzéseket.

Maja ismét figyelmen kívül hagyva Bard szavait, megkéri, hogy harapja meg a tarkóját. Rápillanthatunk a nyakára, melyen ott díszileg a saját neve. Ez a jelenség nem gyakori a jaoi omegaverse-kben, viszont nem idegen az omegaverse esetén belül.

⁵² Bard számára kijelölt hitves.

A háttér ábrázolása ismét sokatmondó lehet, ezúttal a feketeség és a fényesség összjátékát láthatjuk, ezzel jelezve a pillanat keserédességét. Végül az érzékelhető, hogy belenyugszanak sorsuk alakulásába. Ezután jelentváltás történik, a két szereplő a börtön falai között még utoljára egyesül, ez a végső búcsú, valamint a „marking” aktusát is csak szexuális együttlét alkalmával lehet véghez vinni.

Bard viselkedése jól érzékelteti, hogy ez az együttlét a józan ész akarataként történik. Kontrasztot lehet vonni az első szexuális együttlét (1. fejezet) és e között, hiszen előbbi alkalmával az állatias ösztönök teljes elhatalmasodása által erőszakossá válik a jelenet, itt viszont a két fél teljes beleegyezéséből és élvezetéből történik meg az aktus.

Maja újból megkéri Bardot, hogy harapja meg. A kisebb panelen Bard szájára közelít a rajz, ezzel jelezve egyfajta hezitálást, azonban végül elhatározza magát. Az elkövetkezendő egy oldal paneljein nincs semmilyen szöveg vagy hanghatás. A teljes „némaság” rendelkezhet egyfajta felfokozott érzelmeket sugalló jelentéssel. Az események gyorsan történnek, szükség van valamilyen lelassításra, melyhez kiváló eszköz lehet a „hang elvonása”. Képi szempontból hasznos lehet, mert nincs mi elvonja az olvasó figyelmét, csakis a képekre koncentrálhat.

A harapás magával hozza az ejakulációt is. Gyakori omegaverse mangákban, hogy e kettő egyszerre megy végbe, néhol még hangsúlyt is kap. Maja neve éppen a harapásnyom közepére kerül. Értelmezhető ez úgy is, minthogy Bard maga körbeveszi Maját, a körből pedig nincs kijutási lehetőség, hiszen a matinget csak halállal lehet felbontani. Vizuális szempontból tökéletesen megragadja az omega és alfa között létrejövő összeköttetést, amit a marking jelent.

Az aktus tovább folytatódik, állatiasabb lesz, ezt főleg Bard további harapásai érzékeltethetik, mintha nehéz lenne megállnia. Nyüszögések és morgások is társulnak a megjelenített hanghatásokhoz, amik egy nem furry-jellegű mangában kevésbé fordulnának elő.

Az elemzett rész utolsó oldalán az aktus a végéhez ér. Maja ismét arra kéri Bardot, hogy egye őt meg. A Bardtól való elszakadás félelme hangsúlyos itt, valamint az általa biztosított halál preferálása. Ezzel is kiemelkedik a szereplők nem emberi mivolta, hiszen egy embereket szerepeltető mangában kicsi az esély rá, hogy ez felmerüljön. Egymás megevésének aktusa más jaoi omegaverse-kben is felmerül, általában az alfában keletkeznek ilyen gondolatok a szexuális együttlét alkalmával. Összefügghet a tarkón harapás gesztusával is.

Visszautalnék az *Itosi no XL saizu* elemzésemhez, ahol az alkohol kapott meghatározó szerepet az uke tetteinek magyarázatakor. A „heat” hasonló célokat szolgálhat, hiszen éppen olyan hatást vált ki az omegából, mint az alkohol vagy valamilyen kábítószer. A racionális gondolkodás elvész, gyengeség lesz úrrá az omegán, minden erejével azon van, hogy a szexuális aktus bekövetkezzen. A tény pedig, hogy ez a jelenség az összes omegaverse jaoi

mangának a részét képezi könnyen utalhat arra a következtetésre is, hogy valamiféle összefüggés lappang közte és a tudatmódosítók egyéb mangákban megjelenített hatása között. Ugyanaz a cél, hogy az aktus gond nélkül, és különösebb indokoltság nélkül bekövetkezhessen, ezzel felgyorsítják az eseményeket.

Az omegaverse tehát rengeteg újítást hoz be a jaoi manga műfajába, hiszen kiegészíti sok szabállyal és kellékkal az egyébként is ezektől hemzsegő műfajt. Ezek az elemek viszont annyira nem távolódnak el a jaoi alapjaitól, hiszen az omega és az alfa hasonló karakterjegyekkel dolgozik, mint az uke és a szeme. Mondhatni, hogy jelen esetben felfokozottabbak az egyébként is megjelenő tulajdonságok. Az omegák nőiesebbek, mint egy uke, még a szülésre is képesek. Az alfák pedig még férfiasabbak egy szeménél, hiszen fizikailag strapabíróbbak, valamint általában a társadalmon belül is nagy hatalommal rendelkeznek.

A karakterek ábrázolásának szempontjából is fontos az összehasonlítás, hiszen egy omegaverse esetében még nagyobb hangsúlyt kap, hogy az omega minél femininebb, az alfa pedig minél maszkulinabb jegyeket viseljen magán ránézésre is. Felfokozottabbak az omega arcának és testének nőies vonalai; az alfa izomzata kiválóbb, nagysága meghatározottabb. Hatalmas eltérések ettől függetlenül nem fedezhetők fel egy közönséges jaoihoz képest.

Úgy gondolom, hogy az omegaverse lényege mindezekről függetlenül inkább a sorsszerűség aktusában gyökerezik. A marking és a fated pair jelenségek előre valóbbak ezekben a történetekben, mint például a terhesség, hiszen az sok történetben nem is következik be. A megjelölés a házasság intézménye felett áll, az egy életre összetartozás szimbóluma. Az elrendelt társ motívum még egyet magasabb szintre emeli ezt, és jól párhuzamba állítható a mi világunkban is sokat hangoztatott szentimentális nézettel, mely szerint „mindenkinek van egy lelkitársa, aki csak rá vár”.

Miért a nők?

A BL mangák célközönsége már az 1970-es évektől a fiatal lányok voltak. A mai napig is az a nézet az elterjedt, hogy a BL mangákat „nők írják nőknek”. Ennek nyomán jött létre a 2000-es évek elején a „fudzsoi” (腐女子) kifejezés, mely „romlott lány”-t jelent.⁵³ Ha fudzsoiról beszélünk, akkor egy olyan lányról van szó, aki 1) kitalált férfikarakterekbe szerelmes, és előbb létesítene velük kapcsolatot, mint igazi férfiemberrel; 2) előre valóbb számára két férfi közti szerelmi viszony a heteroszexuálishoz képest; 3) a társadalom által elvárt női szerepeket megtagadja, nem néz szembe a valósággal, mondhatni nem nő fel.⁵⁴ Tehát többnyire „negatív” jelentéseket foglal magába a kifejezés, azonban a fudzsoik egymás között előszeretettel használják, és utalnak magukra így, a szarkasztikus humor egy formája is megjelenik ebben.

A fudzsoi mellett idővel megjelent a „fudansi” (腐男子) kifejezés is – „romlott fiú”.⁵⁵ Ezt tehát azokra a fiúkra használják, akik szintén aktív BL manga fogyasztók.

Több felmérés is készült az évtizedek alatt azzal kapcsolatban, hogy pontosan milyen nemű és milyen szexuális orientációjú egyének olvasnak BL mangákat.⁵⁶ Ezek általában internetes kérdőívek alapján történtek. Az eredmények azt tükrözik, hogy a nők vannak többségben. A szexualitást tekintve viszonylag egyenlően oszlanak el az arányok, tehát majdnem ugyanannyi hetero nő olvas BL mangát, mint ahány más kategóriába tartozó (pl. leszbikus, biszexuális, aszexuális stb.).⁵⁷ A férfiakról szóló adatokat tekintve pedig azt lehet elmondani, hogy a fogyasztók legnagyobb számban homoszexuálisok. Ettől függetlenül kisebb számban képviseltetnek a heteroszexuális férfiak is. Kazumi Nagaike tanulmányában, amelyben részletesebben be van mutatva Josimoto Taimacu 2008-as fudansikra vonatkozó felmérése, legalábbis mindenképpen ez mutatkozik.⁵⁸ Valamint egy 2014-es itthon végzett kutatásából is, amiben az derült ki, hogy a 160 kitöltőből 14 férfi volt, ebből 21% heteroszexuális; eközben a nőknél 66% százalék vallotta magát annak.⁵⁹

Amióta kialakultak ezek a fajta mangák, azóta áll fenn az a kérdés is, hogy miért lehet ezekre olyan nagy igény? Vagy, hogy milyen örömet találhatnak a nők ezekben az írásokban?

⁵³ WELKER, i. m., 67.

⁵⁴ Patrick W. GALBRAITH, *Moe Talk: Affective Communication among Female Fans of Yaoi in Japan = Boys Love Manga...* i. m., 155.

⁵⁵ NAGAIKE Kazumi, *Do Heterosexual Men Dream of Homosexual Men?: BL Fudanshi and Discourse on Male Feminization = Boys Love Manga...* i. m., 191.

⁵⁶ pl. Uo.; Dru PAGLIASSOTTI, *Reading Boys' Love in the West*, Participations, 5(2008); még itthon is: ZSILA Ágnes, BERNÁTH Ágnes, INÁNTSY-PAP Judit, *Yaoi-jelenség a magyar animeszubbkultúrában*, Médiakutató, 16/4., 2015.

⁵⁷ Uo., Pagliassotti felmérése

⁵⁸ NAGAIKE, i. m., 191.

⁵⁹ ZSILA, BERNÁTH, INÁNTSY-PAP, i. m.

Az már a kezdetekkor jól kirajzolódott, hogy többek között azért van igény rájuk, mert az emberek szívesen olvasnak és nézegetnek olyan férfiakat, akik szépek, jóképűek, vagy a korábban használt kifejezéssel: bisónenek. Sok esetben pszichológiai szempontokból vizsgálják az ügyet. Például a nők esetében miért lehet erre igény? Erre több válasz és elmélet született. Az első megközelítési szempont többnyire arról az oldalról érkezett, miszerint a nőket elnyomják a férfiak, és ezzel függ össze a BL iránti rajongásuk is.⁶⁰

A BL-ekből a női test teljesen kiesik. A hangsúly a férfiak szexualizálásán van. Így a nőknek nem kell a saját testüket szexuális helyzetben látniuk. Emellett elmenekülhetnek attól is, hogy a saját nemüket passzívként, tárgyként lássák szexuális együttléteket ábrázoló szituációkban. Ide sorolható az a társadalomban gyökerezett nézet, miszerint a női test egyetlen funkciója a szexuális aktusban hogy gyermekeket hozzon világra.⁶¹ Ezzel függhet össze az az elmélet is, miszerint a BL jellegű művek központi eleme az élvezet, tehát a nők, akik fogyasztják őket, átélhetnek a képzeletükben olyan szexuális fantáziákat, melyeknek az egyetlen célja két ember együttlétének öröme; mondhatni, a nők játszhatnak a szexualitással (japánul: *sei no aszobu*⁶²), és, ami a legfontosabb, mindezt büntudat nélkül tehetik, mivel úgy tűnik, hogy a nők kevésbé érzik hibásnak magukat, ha BL anyagokból szexuális élvezetet nyernek.⁶³ Azért lehet ez így, mert a szexuális aktus két férfi között történik, az olvasó pedig az ő szemszögükből tudja megközelíteni a történeteket, női identitása kis időre „megszűnik létezni”, tehát mondhatjuk, hogy nem nőként olvas. Röviden: a nők félelem, büntudat nélkül; a patriarchális társadalom által túlszexualizált testüket levetkőzve, biztonságban élvezhetnek pornográf tartalmakat. Tehát a szakirodalomban a legtöbb esetben a „büntudat” és a „szégyen” szavak kerülnek elő – ezeket érzik a nők, amiért szexszel akarnak foglalkozni (ahogyan Freud is erre jutott).⁶⁴ Annyival egészíteném ezt ki, hogy emellett a két érzés mellett erős lehet még az undor is. A nők általánosságban nem úgy gondolnak a szexuális aktusra, mint a férfi, jobban hagyatkoznak az érzéseikre, a szerelemre, amit éreznek a partner iránt. Mondhatni talán, hogy nem teljesen ugyanabból az okból vonzza őket az aktus, így könnyebben éreznek ellenszenvet vele kapcsolatban. Valamint a korábban már említett túlszexualizálás hatására (ami túlságosan régóta tart) számukra könnyebben változhat át az egész egy undort keltő aktussá, ahol csak ki

⁶⁰ NAGAIKE Kazumi, AOJAMA Tomoko, *What Is Japanese „BL Studies?”: A Historical and Analytical Overview* = *Boys Love Manga... i. m.*, 121.

⁶¹ *Uo.*

⁶² FUDZSIMOTO, *i. m.*, 78–79.

⁶³ NAGAIKE, AOJAMA, *i. m.*, 121–122.

⁶⁴ NAGAIKE Kazumi, *Perverse Sexualities, Perverse Desires: Representations of Female Fantasies and „Yaoi Manga” as Pornography Directed at Women*, U.S.–Japan Women’s Journal, 2003, 83–84.

akarják őket használni. Tehát mindenképpen kiegészítésre szorul a sor az undorral, aminek hatására a nő menekülni akarhat a hagyományos heteroszexuális szerelmi ábrázolástól.

Fontos megemlíteni, hogy a nők pszichológiai hátterű vonzalmát Sigmund Freud *Gyereket vernek* című esettanulmányával szokták összefüggésbe hozni a jaoik értelmezésekor. Kiemelendő, hogy Freud vizsgálata során a gyerek, akit vernek, a nők képzeletében szinte mindig fiú; tehát a harmadik szakaszban amikor „nézem, ahogyan az apa ver egy gyereket” – objektív szemlélőként (szexuális vágygal együtt) akkor a nő kívülállóként két hímnemű ember interakcióját figyeli, ez pedig nagyban összeegyeztethető a nők jaoi olvasásával is.⁶⁵

A jaoi mangákat illetően az is egy fontos pont, hogy habár sok olyan eset van, amikor a történet szinte csak pornografikus elemeket tartalmaz, történet pedig aligha kerekedik, mégsem jelenthető ki, hogy teljes azonosság mutatható ki jaoi mangák és férfiaknak készített pornográf mangák („hentai”) között. Mori Naoko írja, hogy míg a férfiaknak gyártott mangákban a fókusz a női karaktereken van, az ő testük szerepel a legtöbb panelen nagy részletességgel, addig a jaoi mangákban nem látható ilyen korlátozottság.⁶⁶ Mindkét szereplő, legyen az uke vagy szeme hasonló fókuszot kap a képeken, ezzel is a kettejük szerelmi, romantikus kapcsolatára élezve ki a hangsúlyt – tehát az egymásnak adás és az egymástól kapás aktusát. Ezáltal is olyan hangulatot teremtve, mely inkább a nők számára lehet vonzó.

Korábban szót volt a szeme-uke kettőségről, mely a jaoikkal vált az ilyen típusú mangák alapkövévé. Röviden eszerint az egyik karakter mindig férfiasabb, a másik mindig nőiesebb. Nagakubo Joko szerint szeme és uke csupán annak mértékben válik szemévé és ukévé, hogy egymáshoz képest milyen sajátosságokat mutatnak, tehát egymáshoz mérten válnak férfiasabbá vagy nőiesebbé.⁶⁷ Így szabadok a nemek közötti különbségektől, szabadok a hagyományos férfiasságtól és nőiességtől. Én azonban nem tudok teljesen egyetérteni ezzel a nézettel. Korábbi manga-élményeimre, valamint a dolgozatban példának hozott mangákra tekintve sem jelenthető ki, hogy szeme és uke szabadok lennének mindenféle különbségtől, az pedig végképp nem, hogy egyenlő felek lennének a kapcsolatukon belül. A BL mangák persze többszáz karakterdinamikát mutattak már az évtizedek alatt, meghatározó mennyiségben azonban a szeme mindig az uke felett áll, egyfajta hierarchia van kettejük között, mint ahogyan nők és férfiak között. Elég a szexuális töltetet megfigyelni. Miután egy karakter bekerül az uke pozíciójába, onnantól a történet legvégéig abban is marad. Ugyanez látható a szeme esetében is. A szexuális aktusok alkalmával szinte sosem láthatunk váltást, sőt, ha esetleg felmerül annak

⁶⁵ Uo., 81–82.

⁶⁶ NAGAIKE, AOJAMA, i. m., 123.

⁶⁷ Uo., 122.

az ötlete, hogy a szeme a befogadó pozíciójába kerüljön, a mangák sok esetben elviccelik ezeket a szituációkat, emellett erős ellenkezés mutatkozik a szeme karakter oldaláról, egyfajta félelemként éli meg a gondolatot. Véleményem szerint hasonló jelenet játszódna le a való életben egy férfi és egy nő között ugyanebben a szituációban.

Mindezek mellett az omegaverse létrejöttének ténye a másik lényegi pont. A „hagyományos” BL mangákban mondhatni egyetlen dolog van, amire egy nő képes, de az uke nem: a szülés. Az omegaverse megjelenése azonban ezt is lehetővé tette. Az uke (vagyis omega) ezekben a történetekben ennél jobban már nem is hasonlíthatna egy igazi nőre. A tény, hogy ez is kialakulhatott tovább erősít abban a nézetemben, hogy szeme és uke nem tudnak, talán soha nem is lehetnek mentesek a nemek közötti különbségektől.

Ettől függetlenül nem vethető el teljesen az, hogy egy másfajta dinamika jött létre szeme és uke kapcsolatokban, mint egy megszokott heteroszexuális kapcsolatban. Sőt, egyetértek Nagakubóval abban, hogy a két oldal valamilyen szinten egymáshoz mérten válik férfiassá vagy nőiessé.⁶⁸ Sok esetben a szeme is több feminin jellemzővel bír, bár ez általában inkább a kinézetében mutatkozik meg. Az viszont, hogy megszűnik az egyenlőtlenség, erős túlzás.

Sok olyan nő is van, aki azért leli örömét ezekben a műalkotásokban, mert egyszerűen érdekesnek és izgalmasnak tartja.⁶⁹ Valamint az is fontos, amiről korábban szó esett, hogy a jaoi alapjában véve a nőket igyekszik lenyűgözni romantikus aspektusból.⁷⁰ Hiszen az egyik legtöbbet alkalmazott elem, hogy a két szereplő egymásnak lett elrendelve. Erre utalhat, hogy a szereplők általában eredendően heteroszexuálisok, mégis férfiba szeretnek bele, mert a kettejük közötti érzések nagyobbak holmi szexuális orientáltságnál; vagy az omegaverse-ben látott „fated pair” jelensége.

Mivel olyan történetekről beszélünk, melyek homoszexuálisokat jelenítenek meg, őket is meg kell említeni. Amikor a jaoi mangák megjelentek először csak sónen-aiként az 1970-es években, még nem tartott ott az LMBTQ mozgalom, ahol ma. A melegség kevésbé volt elfogadott, valahol még a mai napig is erős gyűlölet övezi őket. Japán inkább a konzervatívabban gondolkodókhoz tartozik. Több tanulmány, diskurzus született már arról, hogy a jaoi és a homoszexuális férfiak életvitele milyen egyezéseket és eltéréseket mutat. Az általános nézet pedig, amivel én is egyetértek, hogy a kettőnek kevés köze van egymáshoz.

A jaoiban szerepeltetett férfiak általában távol állnak a való világbeli homoszexuális férfiktól. Az idők során a kritika sem maradt el – az 1990-es években több meleg aktivista

⁶⁸ Uo.

⁶⁹ Uo., 84.

⁷⁰ NAGAIKE, i. m., 194.

szállt szembe a jaoik férfiábrázolásával, sőt egyenesen homofóbnak titulálták őket.⁷¹ Az egyik leginkább sokatmondó tény, amiért ez a kijelentés többé-kevésbé valóban megállhatja a helyét, hogy a jaoi mangák férfiai nagyon sok esetben nem is tekintenek magukra homoszexuálisként. Rengeteg mangában előkerül az a mondat, hogy „nem vagyok meleg, csak ő (a szerelmi partner) különleges számomra”, vagy ehhez hasonlók. Az az elmélet is többször előkerül, miszerint a jaoi mangákban szereplő férfiak nem is homoszexuálisak igazából, sőt még csak nem is férfiak, hanem nők által teremtett férfiutánpótlások, álomképek.⁷² Ez a „homofóbia” nem feltétlenül nevezhető tudatosnak, sőt a jaoi olvasók jelentős része valószínűleg nem is tartaná magát annak. Az sem jelenthető ki, hogy minden homoszexuális férfi elveti a jaoikat, hiszen korábban is láthattuk, hogy sok esetben fogyasztják ezeket a tartalmakat. Emellett a jaoi mangák tartogatnak magukban egyfajta érzékenyítő erőt is. Azokban a fogyasztókban, akik azelőtt távol álltak a homoszexualitás kérdéskörétől, a jaoi által viszont közel kerültek hozzá, bizonyos mértékben létrehozta, vagy éppen erősítette az LMBTQ csoport iránti elfogadásukat.

⁷¹ NAGAIKE, AOJAMA, *i. m.*, 124.

⁷² *Uo.*

Összegzés

Dolgozatom kiindulópontja az a kérdésfeltevés volt, hogy egyes nők miért rajonghatnak annyira az olyan történetekért, melyekben a férfiak nőies karakterjegyekkel vannak felruházva?⁷³ Ebből következett az is, hogy miért nézhetik/olvashatják előszeretettel, ahogyan két férfi testileg és lelkileg egyesül?

Úgy vélem, női szemmel a jaoi történetek felkínálnak valami olyat, amit más műfaj nem tud. Korábban szó esett róla, hogy azok a férfiak, akik ezekben a történetekben szerepelnek, távol állnak a valóságtól, legyenek azok igazi hetero, vagy igazi homoszexuális férfiak. Nőként talán lehetetlen igazán megismerni a férfinemet (mint ahogyan fordítva is), ezért a jaoi mangák készítőiben/fogyasztóiban valami ehhez hasonló vágy is születhet. Azzal, hogy olyan szituációkba helyezik/látják szívesen ezeket a férfiakat, melyekben ők mint nők is folyamatosan belekerülnek, egyfajta társadalmi és biológiai tabut igyekeznek lerombolni azzal a céllal, hogy közelebb kerülhessenek, és közelebb tudhassák magukhoz a férfiakat. Ez a megközelítés nem feltétlenül nevezhető újnak, inkább csak az eddigi elméletek, diskurzív csomópontok kiegészítésének. Kérdésfeltevésemm sokkal inkább onnan ered, hogy mi lehet egy valóságos és egy jaoi mangában szereplő férfi közötti átfedés női szemmel akkor, ha az alapanyag erősen meghatározza a kész produktumot. Az, hogy a jaoi mangákban sok esetben direkt heteroszexuális férfiakat szerepeltetnek, ilyen szempontból is beszédes lehet. Úgy vélem, hogy amellet, hogy ennek van egy romantikus olvasata (a sorsszerűség), lakozik benne valamilyen női olvasókat érintő mozzanat, ami a hetero férfiakhoz való közeledésben keresendő. Ez a közelkerülés pedig nem úgy történik, ahogyan azt a társadalomban annyiszor láthattuk már (jelképesen: nők kezdenek dolgozni, maszkulin szerepeket felvenni, nehéz fizikai munkákat végezni stb. – tehát „férfiakat utánozni”), hanem a férfiakat ruházzák fel nőies jegyekkel, hogy közelebb érezhessék magukhoz őket (pl. gyönyörű az arcuk, stílusosan öltözködnek, kifejezik az érzéseiket a haragon kívül stb.), tehát a férfiak „válnak cselekvőkké” azért, hogy a nőkre hasonlítsanak.

Természetesen a jaoi mangák értelmezéstörténetében már túlléptek az efféle mangák létrehozását érintő kérdéseken, az egyik híres példa erre a már említett Nagakubo Joko, aki doktori disszertációjában elemezte a jaoi mangákat.⁷⁴

⁷³ Gondolva itt egy már évszázadok óta fennálló jelenségre, melyet még a magyar irodalom történetére visszatekintve is tapasztalhatunk, akár a *Fanni hagyományai* kapcsán, akár rengeteg Jókai Mór próza alapján. Előbbiben az érzékeny T. Józsi alakja; utóbbiban Jókai megannyi férfikaraktere, akiknek nőies arcuk, sokszor érzékeny lelkük van.

⁷⁴ FUDZSIMOTO, i. m., 85–86.

A dolgozat elején a mangák történelmi és kulturális kontextualizálása volt a cél, annyira leszűkítve a kereteket, amennyire csak lehetséges. A Legendás 49-esek sodzsó mangáitól kezdve eljutottunk a ma már csak jaoinak és/vagy BL-nek nevezett mangákig. Igyekeztem bemutatni a különböző kifejezések közötti bonyolult rendszert, ami történetileg még akkor is fontos, ha ma már talán nincs is igazi jelentősége a szubkultúrában. A három manga segítségével sikerült szemléltetni a műfaj legmeghatározóbb elemeit, főleg a szeme és az uke pozíciók jellemzőinek szempontjából. Az omegaverse külön kiemelendő, hiszen a szakirodalmat tekintve egy nagyon friss jelenségről beszélhetünk, ami még számos kérdést vet fel.

A dolgozat végső következtetése a nők jaoi iránti rajongásával kapcsolatban, hogy a szakirodalomban bevett többféle pszichológiai megközelítés mellett, mely kifejezetten a nők szexualitáshoz való viszonyában gyökerezik, egyéb pszichológiai, kulturális és fogyasztói tényezők is meghatározóak. A korábban büntudattal és szégyennel kapcsolatos magyarázatok már nem képesek általánosságban magyarázni a jaoi mangák létrehozását és terjedését. . A műfaj az érzékenyítés különös kulturális termékévé vált, amely gyorsan és hatékonyan reagál a társadalmi változásokra – főként a fiatalabb generációk körében.

Felhasznált irodalom

- A Pallas nagy lexikona*, szerk. GERŐ Lajos, BOKOR József, Bp., Pallas Irodalmi és Nyomdai Rt., 1896, (XIII.)
- Sigmund FREUD, *A Farkasember (Klinikai esettanulmányok II.)*, Bp., Filum Kiadó, 1998.
- FUDZSIMOTO Yukari, *The Evolution of BL as „Playing with Gender”: Viewing the Genesis and Development of BL from A Contemporary Perspective*, ford. QUIMBY, Joanne = *Boys Love Manga and Beyond*, szerk. Mark MCLELLAND, NAGAIKE Kazumi, SZUGANUMA Kacusiko, James WELKER, USA, University Press of Mississippi, 2015.
- FUDZSIMOTO Yukari, *The Evolution of BL as „Playing with Gender”: Viewing the Genesis and Development of BL from A Contemporary Perspective*, ford. QUIMBY, Joanne = *Boys Love Manga and Beyond*, szerk. Mark MCLELLAND, NAGAIKE Kazumi, SZUGANUMA Kacusiko, James WELKER, USA, University Press of Mississippi, 2015.
- Patrick W. GALBRAITH, *Moe Talk: Affective Communication among Female Fans of Yaoi in Japan* = *Boys Love Manga and Beyond*, szerk. Mark MCLELLAND, NAGAIKE Kazumi, SZUGANUMA Kacusiko, James WELKER, USA, University Press of Mississippi, 2015.
- ITO Kinko, *Manga in Japanese History = Japanese Visual Culture*, szerk. MACWILLIAMS, Mark W., USA, M.E. Sharpe, 2008.
- MIZOGUCSI Akiko, *Male-Male Romance by and for Women in Japan: A History and the Subgenres of „Yaoi” Fictions*, U.S.–Japan Women’s Journal, 25(2003).
- NAGAIKE Kazumi, AOJAMA Tomoko, *What Is Japanese „BL Studies?”: A Historical and Analytical Overview* = *Boys Love Manga and Beyond*, szerk. Mark MCLELLAND, NAGAIKE Kazumi, SZUGANUMA Kacusiko, James WELKER, USA, University Press of Mississippi, 2015.
- NAGAIKE Kazumi, *Do Heterosexual Men Dream of Homosexual Men?: BL Fudanshi and Discourse on Male Feminization* = *Boys Love Manga and Beyond*, szerk. Mark MCLELLAND, NAGAIKE Kazumi, SZUGANUMA Kacusiko, James WELKER, USA, University Press of Mississippi, 2015.
- NAGAIKE Kazumi, *Perverse Sexualities, Pervasive Desires: Representations of Female Fantasies and „Yaoi Manga” as Pornography Directed at Women*, U.S.–Japan Women’s Journal, 25(2003).
- Dru PAGLIASSOTTI, *Reading Boys’ Love in the West*, Participations, 5(2008).
- SZAITO Kumiko, *Desire in Subtext: Gender, Fandom, and Women’s Male-Male Homoerotic Parodies in Contemporary Japan*, Mechamedia: Second Arc, 6(2011).

- SZÁJLI Krisztina, *A japán pop kultúra hatásai a mai nyugati kultúra fiatal női fogyasztói társadalmára* = *Közel, s Távol III.*, szerk. TAKÓ Ferenc, Bp., Eötvös Collegium, 2014
<https://mek.oszk.hu/19400/19455/19455.pdf> (utolsó hozzáférés: 2024. 11. 26.)
- SUZUKI Kazuki, *What Can We Learn from Japanese Professional BL Writers?: A Sociological Analysis of Yaoi/BL Terminology and Classifications* = *Boys Love Manga and Beyond*, szerk. Mark MCLELLAND, NAGAIKE Kazumi, SZUGANUMA Kacusiko, James WELKER, USA, University Press of Mississippi, 2015.
- James TATUM,, *Auto-Obituary*, *Southwest Review*, 95(2010), 313-314.
- THOMAS Bronwen, *What Is Fanfiction and Why Are People Saying Such Nice Things about It??*, *Storyworlds: A Journal of Narrative Studies*, 3(2011).
- TORBÓ Annamária, *Fikció, transzmédia, aktivizmus*, Bp., SZIF Alapítvány, 2024, (Média/Kultúra 2.),
- James WELKER, *A Brief History of Shōnen'ai, Yaoi, and Boys Love* = *Boys Love Manga and Beyond*, szerk. Mark MCLELLAND, NAGAIKE Kazumi, SZUGANUMA Kacusiko, James WELKER, USA, University Press of Mississippi, 2015.
- James WELKER, *Flower Tribes and Female Desire: Complicating Early Female Consumption of Male Homosexuality in Shōjo Manga*, *Mechademia: Second Arc*, 6(2011).
- Andrea WOOD, „Straight” Women, *Queer Texts: Boy-Love Manga and the Rise of Global Counterpublic*, *Women's Studies Quarterly*, 34(2006).
- ZSILA Ágnes, BERNÁTH Ágnes, INÁNTSY-PAP Judit, *Yaoi-jelenség a magyar animeszubkultúrában*, Médiakutató, 16/4., 2015
https://www.mediakutato.hu/cikk/2015_04_tel/04_yaoi_anime.pdf (utolsó hozzáférés: 2024. 11. 26.)